

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૮૫૫/૨૦૧૫

વિથ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૬૨૪૮/૨૦૧૫

વિથ

સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૭૧૫૬/૨૦૧૫

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૮૫૫/૨૦૧૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે.બી. પારડીવાલા

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની હા મંજૂરી આપવામાં આવી છે?	
---	--	--

૨	ચુકાદો પત્રકારને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઇચ્છે છે?	હા
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	હા

=====

પટેલ અમીત બુલબુલભાઈ તે બુલબુલભાઈ પટેલ ના પુત્ર અને અન્ય ૫૦ ...

અરજદાર(રો) / અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત સરકાર, સેક્રેટરી મારફત અને અન્ય ૨ ... સામાવાળા(ઓ) /

પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ - ૫૧ તરફે વકીલ શ્રી સુબ્રમણ્યમ ઐયર

અરજદાર(રો) નં. ૧ - ૫૧ તરફે વકીલ શ્રી વિનોદ પંડ્યા

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે સરકારી વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ તરફે વકીલ શ્રી એ.ડી. ઓઝા

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ - ૨ ને ડી.એસ. દ્વારા નોટિસ બજાવાયેલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે.બી. પારડીવાલા

તારીખ: ૧૩/૦૮/૨૦૧૫

૧. પ્રસ્તુત બંને રિટ અરજીઓમાં મારા સમક્ષ વિચારણા હેઠળના મુદ્દાઓ સમાન હોવાથી, તે બંનેની સુનાવણી એકસાથે હાથ ધરવામાં આવી હતી અને આ સયુક્ત ચુકાદા તથા હુકમ દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. આ રિટ અરજીઓ દ્વારા, સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક મેળવવા માટે તૈયાર કરવામાં આવેલી પસંદગી યાદીમાંથી જેમના નામ રદ કરવામાં આવ્યા છે તે અરજદારોએ નીચે મુજબની રાહતોની માગણી કરેલ છે:

"(એ) આપ સાહેબો આ અરજી દાખલ કરી મંજૂર કરવા કૃપા કરશો.

(બી) આપ સાહેબો આ સિવિલ એપિલિકેશન સાથે સામેલ ડ્રાફ્ટ અમેન્ડમેન્ટ એનેક્સર-એ મુજબ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૮૫૫/૨૦૧૫ ની અરજીમાં સુધારો કરવાની પરવાનગી આપવા કૃપા કરશો.

(સી) ન્યાયના હિતમાં અન્ય કોઈ પણ દાદ યોગ્ય અને ઉચિત જણાય તે આપવા મહેરબાની કરશો."

૩. આ બંને રિટ અરજીઓને જન્મ આપતી હકીકતો નીચે મુજબ ટૂંકમાં રજૂ કરી શકાય:

૪. રાજ્ય સરકારે ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૭૨ (ગુજ. ૧૯૭૩) ની કલમ ૩૫ દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાની રૂએ, તારીખ ૧૧મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ ના જાહેરનામા દ્વારા રજીસ્ટર્ડ ખાનગી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો અને મુખ્યાધિકારીઓની પસંદગી માટેના નિયમો ઘડ્યા. આ નિયમો "ધ ટીચર્સ એન્ડ હેડ માસ્ટર્સ ઓફ રજીસ્ટર્ડ પ્રાઇવેટ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલ્સ (પ્રોસિજર ફોર સિલેક્શન) રૂલ્સ, ૨૦૧૧" તરીકે ઓળખાય છે. આવા નિયમો દ્વારા સૌપ્રથમવાર ટીચર્સ એપ્ટિટ્યુડ ટેસ્ટનો ખ્યાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૧૧ ના નિયમોનો નિયમ-૧૧ પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા અને સંબંધિત ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. (ટાટ) માં મેળવેલા ગુણના વેઈટેજ બાબતે જોગવાઈ કરે છે.

૫. નિયમ-૧૧ નીચે મુજબ છે:

"૧૧. પસંદગી યાદી તૈયાર કરવી:-

(૧)(એ) પસંદગી સમિતિ, ગાંધીનગર ખાતેની ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી એક વખત લેવામાં આવનાર ટીચર્સ એપ્રિલિયુડ ટેસ્ટમાં સંબંધિત ઉમેદવારે મેળવેલા ગુણના ૭૦% ગુણના વેઈટેજના આધારે એક યાદી તૈયાર કરશે.

(બી) સંબંધિત ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં મેળવેલા ગુણ, ટી.એ.ટી. ના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષ સુધી માન્ય રહેશે.

(સી) જે ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં ઓછામાં ઓછા ૫૦% ગુણ મેળવ્યા હોય તેને ટી.એ.ટી. વેઈટેજ માટે લાયક ઉમેદવાર ગણવામાં આવશે

(ડી) ઉમેદવારને ટી.એ.ટી. માટે મહત્તમ ત્રણ તકો આપવામાં આવશે. જો કોઈ ઉમેદવાર પ્રથમ પ્રયાસનો લાભ લીધા પછી પ્રથમ પ્રયાસના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષના સમયગાળાની અંદર બીજો અથવા ત્રીજો ક્રમિક પ્રયાસ પણ કરે, તો પરિશિષ્ટ-બી માં સમજાવ્યા મુજબ, પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા માટે આવા પ્રયાસોમાં ઉમેદવાર દ્વારા મેળવેલા સરેરાશ ગુણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

(૨) સંબંધિત પદ માટે નિર્ધારિત શૈક્ષણિક લાયકાતમાં મેળવેલા ગુણમાંથી ૩૦% નું વેઈટેજ આપવામાં આવશે. (કૃપા કરીને પરિશિષ્ટ-બી માં ઉદાહરણ જુઓ)

(૩) ૩૦% વેઈટેજના હેતુ માટે લાયકાતના મહત્તમ ગુણ પરિશિષ્ટ-૧ માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબના રહેશે.

(જ) પસંદગી સમિતિ ઉપરના ઉપ-નિયમો (એ) અને (બી) માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ સંબંધિત ઉમેદવારો દ્વારા મેળવેલા ગુણના આધારે વિષયવાર અને કેટેગરીવાર યાદીઓ તૈયાર કરશે.

(પ) પસંદગી સમિતિ ઉપરના ઉપ-નિયમ (ડી) હેઠળ દરેક ઉમેદવારને આખરી રીતે આપવામાં આવેલા કુલ ગુણના આધારે ગુણવત્તા ક્રમમાં સફળ ઉમેદવારોની યાદી, પસંદગી સમિતિ દ્વારા જાહેર કરાયેલી જગ્યાઓની મર્યાદામાં તૈયાર કરશે.

૬. પસંદગી સમિતિ અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો અને મહિલાઓ સાથે સંબંધિત સફળ ઉમેદવારોની એક અલગ યાદી, આવી કેટેગરીઓ માટે અનામત રાખવામાં આવેલી જગ્યાઓની સંખ્યા સુધી તૈયાર કરશે.

પરંતુ શરત એ છે કે જ્યાં અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને આર્થિક રીતે પછાત વર્ગ અથવા તો પ્રાસંગિક રીતે વિચરતી અને વિમુક્ત જાતિના જરૂરી સંખ્યામાં ઉમેદવારો, સામાન્ય વર્ગ માટે નક્કી કરાયેલા લાયકાતના કુલ ગુણના આધારે લાયક ન ઠરી શકે, ત્યારે પસંદગી સમિતિ આ અનામત જગ્યાઓની ખાધને પૂરી કરવા માટે લાયકાતના કુલ ગુણ હળવા કરી શકશે.

(જ) પસંદગી સમિતિ ઉપરના ઉપ-નિયમો (૨) અને (૩) હેઠળ તૈયાર કરાયેલી સફળ ઉમેદવારોની યાદીના આશરે ૧૦% ઉમેદવારોના નામ દર્શાવતી, વિષયવાર અને કેટેગરીવાર પ્રતીક્ષા યાદીઓ તૈયાર કરશે.

(ઁ) ઉપ-નિયમ (જ) માં ઉલ્લેખિત પ્રતીક્ષા યાદીઓ પરિણામ પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખથી બે વર્ષના સમયગાળા માટે અથવા આગામી પરીક્ષાના પરિણામ પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખ સુધી, બેમાંથી જે વહેલું હોય તે સુધી અમલમાં રહેશે.

(ઇ) પ્રતીક્ષા યાદી નીચે સંજોગોમાં અમલમાં આવી શકે છે:-

(૧) જો મુખ્યાધિકારી અથવા માધ્યમિક શિક્ષક અથવા ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકની જગ્યા નિર્ધારિત સમય મર્યાદામાં પસંદ કરાયેલા ઉમેદવાર દ્વારા જોડવામાં ન આવવાને કારણે ખાલી રહે છે.

(બી) જો પસંદ કરાયેલા ઉમેદવાર કોઈપણ કારણોસર નિમણૂક માટે અપાત્ર ઠરે છે."

૬. તારીખ ૧૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ ના રોજ, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક બોર્ડ (ટૂંકમાં 'જી.એસ.એચ.એસ.બી.')

દ્વારા ખાનગી રજીસ્ટર્ડ શાળાઓમાં શિક્ષકો અને મુખ્યાધિકારીઓની નિમણૂક માટે ટી.એ.ટી. પરીક્ષાઓ અંગેની જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવી હતી.

૭. તારીખ ૧૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં, મુખ્યાધિકારી માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા તારીખ ૨૫મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ ના રોજ લેવામાં આવી હતી, ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષક માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા તારીખ ૧૮મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૧ ના રોજ લેવામાં આવી હતી અને માધ્યમિક શિક્ષક માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા તારીખ ૭મી મે, ૨૦૧૨ ના રોજ લેવામાં આવી હતી. તમામ અરજદારોએ માધ્યમિક શિક્ષક માટે તારીખ ૭મી મે, ૨૦૧૨ ના રોજ લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષા આપી હતી.

૮. રાજ્ય સરકારે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૮ ના પરંતુક દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાની રૂએ તારીખ ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૨ ના રોજ પોતાના જાહેરનામા દ્વારા "સરકારી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો (પસંદગી માટેની પ્રક્રિયા) નિયમો, ૨૦૧૨" ના નામે નિયમો ઘડ્યા. સદર નિયમો હેઠળ સરકારી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષક માટે સૌપ્રથમવાર ટી.એ.ટી. પરીક્ષા દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૨૦૧૨ ના નિયમોનો નિયમ-૧૧ પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા તથા આપવાના થતા વેઈટેજ અને સંબંધિત ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં મેળવેલા ગુણ બાબતે જોગવાઈ કરે છે. ૨૦૧૨ ના નિયમોનો નિયમ-૧૧ નીચે મુજબ છે:

"૧૧. પસંદગી યાદી:-

(૧)(અ) પસંદગી સમિતિ ટી.એ.ટી. માં સંબંધિત ઉમેદવારે મેળવેલા ગુણના ૭૦% ગુણના વેઈટેજના આધારે સફળ ઉમેદવારોની યાદી તૈયાર કરશે.

(બી) સંબંધિત ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં મેળવેલા ગુણ, ટી.એ.ટી. ના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષ સુધી માન્ય રહેશે.

(સી) જે ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં ઓછામાં ઓછા ૫૦% ગુણ મેળવ્યા હોય તેને ટી.એ.ટી. વેઈટેજ માટે લાયક ઉમેદવાર ગણવામાં આવશે.

(ડી) ઉમેદવારને ત્રણ વખત ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહેવાની છૂટ રહેશે. જે ઉમેદવાર પ્રથમ પ્રયાસનો લાભ લીધા પછી પ્રથમ પ્રયાસના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષના સમયગાળાની અંદર બીજો અને ત્રીજો ક્રમિક પ્રયાસ કરે, તો પરિશિષ્ટ-બી માં સમજાવ્યા મુજબ, પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા માટે આવા પ્રયાસોમાં આવા ઉમેદવાર દ્વારા મેળવેલા સરેરાશ ગુણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

(૨) સંબંધિત પદ માટે પરિશિષ્ટ-બી માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબની નિર્ધારિત શૈક્ષણિક લાયકાતમાં મેળવેલા ગુણમાંથી ૩૦% નું વેઈટેજ આપવામાં આવશે.

(૩) ૩૦% વેઈટેજના હેતુ માટે લાયકાતના મહત્તમ ગુણ પરિશિષ્ટ-૧ માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબના રહેશે.

(૪) પસંદગી સમિતિ ઉપ-નિયમ (૧) ના clause (એ) અને ઉપ-નિયમ (૨) માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ ઉમેદવારો દ્વારા મેળવેલા ગુણના આધારે વિષયવાર અને કેટેગરીવાર યાદીઓ તૈયાર કરશે.

(૫) પસંદગી સમિતિ પસંદગી સમિતિ દ્વારા જાહેર કરાયેલી જગ્યાઓની મર્યાદા સુધી ઉપ-નિયમ (૧) ના clause (ડી) હેઠળ દરેક ઉમેદવારને આખરી રીતે એનાયત કરવામાં આવેલા કુલ ગુણના આધારે ગુણવત્તા ક્રમમાં સફળ ઉમેદવારોની યાદી તૈયાર કરશે.

(૬) પસંદગી સમિતિ અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો અને મહિલાઓ સાથે સંબંધિત સફળ ઉમેદવારોની એક અલગ યાદી, આવી કેટેગરીઓ માટે અનામત રાખવામાં આવેલી જગ્યાઓની સંખ્યા સુધી તૈયાર કરશે;

(૭) પસંદગી સમિતિ ઉપ-નિયમો (૪) અને (૫) હેઠળ તૈયાર કરવામાં આવેલી સફળ ઉમેદવારોની યાદીના આશરે ૧૦% ઉમેદવારોની વિષયવાર અને કેટેગરીવાર પ્રતીક્ષા યાદીઓ તૈયાર કરશે;

(૮) ઉપ-નિયમ (૭) માં ઉલ્લેખિત પ્રતીક્ષા યાદીઓ પરિણામ પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખથી બે વર્ષના સમયગાળા માટે અથવા આગામી પરીક્ષાના પરિણામ પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખ સુધી, બેમાંથી જે વહેલું હોય તે સુધી અમલમાં રહેશે;

(૯) પ્રતીક્ષા યાદી નીચેના સંજોગોમાં અમલમાં આવી શકે છે;

(i) જો માધ્યમિક શિક્ષક અથવા ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકની જગ્યા નિર્ધારિત સમય મર્યાદામાં પસંદ કરાયેલા ઉમેદવાર દ્વારા જોડવામાં ન આવવાને કારણે ખાલી રહે છે

(ii) જો પસંદ કરાયેલા ઉમેદવાર કોઈપણ કારણોસર નિમણૂક માટે અપાત્ર ઠરે છે."

૯. તારીખ ૧૨મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪ ના રોજ, ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ અને સરકારી બંને શાળાઓમાં શિક્ષકોની નિમણૂક માટે જી.એસ.એચ.એસ.બી. દ્વારા ટી.એ.ટી. પરીક્ષા માટે એક સંયુક્ત જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવી હતી. તારીખ ૧૨મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં, મુખ્યાધિકારીની જગ્યા માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા તારીખ ૨૦મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૪ ના રોજ લેવામાં આવી હતી, ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકની જગ્યા માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા તારીખ ૨૫મી મે ૨૦૧૪ ના રોજ લેવામાં આવી હતી અને માધ્યમિક શિક્ષકની

જગ્યા માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા તારીખ ૨૭મી જુલાઈ, ૨૦૧૪ ના રોજ લેવામાં આવી હતી.

૧૦. આમ, ઉપરોક્ત બાબતો પરથી જણાય છે કે ટી.એ.ટી. માટે બે જાહેરાતો પ્રકાશન પામી હતી.

૧૧. તારીખ ૧૭મી જુલાઈ, ૨૦૧૪ ના રોજ, જી.એસ.એચ.એસ.બી. દ્વારા સરકારી માધ્યમિક શાળાઓમાં કુલ ૯૭૮ શિક્ષકોની જગ્યા માટેની ભરતી અંગેની જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવી હતી. બિલકુલ તે જ દિવસે સરકારી ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં કુલ ૩૨૭ શિક્ષકોની જગ્યાઓ માટેની ભરતી અંગેની જાહેરાત પણ બહાર પાડવામાં આવી હતી.

૧૨. આમ, બે જાહેરાતો દ્વારા કુલ ૧૩૦૫ જગ્યાઓ (૯૭૮ + ૩૨૭) સરકારી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં ભરવાની થતી હતી.

૧૩. તારીખ ૧૪મી નવેમ્બર, ૨૦૧૪ ના રોજ, અનુક્રમે વર્ષ ૨૦૧૧ અને ૨૦૧૪ માં પ્રકાશિત થયેલી ટી.એ.ટી. જાહેરાતના અનુસંધાનમાં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષાઓમાં મેળવેલા ગુણ ધ્યાનમાં લીધા પછી, ઉચ્ચતર માધ્યમિક

અને માધ્યમિક શિક્ષકો માટેની બે પસંદગી યાદીઓ પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.

૧૪. બંને પસંદગી યાદીઓ નીચે મુજબ ગણતરી કરેલા ટી.એ.ટી. ના ગુણ અનુસાર તૈયાર કરવામાં આવી હતી:-

(૧) ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષક પસંદગી યાદી માટે:

ટી.એ.ટી. ૧૮.૧૨.૧૧ + ટી.એ.ટી. ૨૫.૦૫.૧૪ = સરેરાશ

(૨) માધ્યમિક શિક્ષક પસંદગી યાદી માટે:

ટી.એ.ટી. ૦૭.૦૫.૧૨ + ટી.એ.ટી. ૨૭.૦૭.૧૪ = સરેરાશ

૧૫. જી.એસ.એચ.એસ.બી. દ્વારા સરકારી શાળાઓ માટે તૈયાર કરવામાં આવેલી બે પસંદગી યાદીઓને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ સાથે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૯૧૭/૨૦૧૪ દાખલ કરીને આ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવી હતી.

૧૬. ઉપરોક્ત બે રિટ અરજીઓમાં નીચે મુજબની રાહતોની માગણી કરવામાં આવી હતી:-

"એ. માનનીય કોર્ટ આ અરજી દાખલ કરી મંજૂર કરવા કૃપા કરશે.

બી. માનનીય કોર્ટ એવું ઠેરવીને જાહેર કરશે કે વાદગ્રસ્ત નિયમો "ધ ટીચર્સ ઓફ ગવર્મેન્ટ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલ્સ (પ્રોસિજર ફોર સિલેક્શન) રૂલ્સ, ૨૦૧૨", ખાસ કરીને નિયમ-૩, બંધારણીય રીતે અયોગ્ય અને પિતૃ અધિનિયમ એટલે કે ધ ગુજરાત સેકન્ડરી એજ્યુકેશન એક્ટ, ૧૯૭૨ ની જોગવાઈઓથી અધિકારક્ષેત્ર બહારના છે અને પરિણામે વાદગ્રસ્ત નિયમોના સમર્થનમાં શરૂ કરવામાં આવેલી તમામ કાર્યવાહી રદ બાતલ કરશે અને વધુમાં એવું ઠેરવશે કે વાદગ્રસ્ત નિયમના નિયમ-૧૧ હેઠળ અપનાવવામાં આવેલી ગુણ આપવાની પદ્ધતિ સંપૂર્ણપણે મનસ્વી અને ભેદભાવયુક્ત છે અને પરિણામે તેને રદ બાતલ કરશે.

સી. અરજીની દાખલ અને આખરી નિકાલ પેન્ડીંગ રહે ત્યાં સુધી, માનનીય કોર્ટ વાદગ્રસ્ત નિયમોના નિયમ-૩ હેઠળ રચવામાં આવેલી પસંદગી સમિતિને ઉમેદવારોની કોઈપણ નિમણૂક કરવાથી રોકવા કૃપા કરશે.

ડી. ન્યાયના હેતુઓને પાર પાડવા માટે યોગ્ય જણાય તેવી અન્ય કોઈપણ રાહત મંજૂર કરવામાં આવે."

૧૭. આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે તારીખ ૨જી માર્ચ, ૨૦૧૫ ના રોજ ચુકાદો અને હુકમ આપીને નીચે મુજબ અવલોકન કરીને બંને રિટ અરજીઓ મંજૂર કરી હતી:-

"૩. અરજદારોએ સરકારી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો [પસંદગી માટેની પ્રક્રિયા] નિયમો, ૨૦૧૨ [ટૂંકમાં નિયમો], જે ૧૮.૪.૨૦૧૨ ના રોજ અધિસૂચિત (નોટીફાઇ) કરવામાં આવ્યા હતા અને જે હજુ પણ અમલમાં છે, તેની બંધારણીય વેધતાને પડકારી છે.

૪. આ નિયમો હેઠળ, ઉમેદવારની ટીચર્સ એપ્ટિટ્યુડ ટેસ્ટ [ટૂંકમાં ટી.એ.ટી.] માટે પસંદગી થાય છે. આ તબક્કે, નિયમોના નિયમ ૧૧ ને ટાંકીને રજૂ કરવાનું અમને આવશ્યક લાગે છે, જે નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે:

૧૧. પસંદગી યાદી.-

[એ] પસંદગી સમિતિ ટી.એ.ટી. માં સંબંધિત ઉમેદવાર દ્વારા મેળવેલા ગુણના ૭૦% ગુણના વેઈટેજના આધારે સફળ ઉમેદવારની યાદી તૈયાર કરશે.

[બી] સંબંધિત ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં મેળવેલા ગુણ, ટી.એ.ટી. ના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષ સુધી માન્ય રહેશે.

[સી] જે ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં ઓછામાં ઓછા ૫૦% ગુણ મેળવ્યા હોય તેને ટી.એ.ટી. વેઈટેજ માટે લાયક ઉમેદવાર ગણવામાં આવશે.

[ડી] ઉમેદવારને ત્રણ વખત ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહેવાની છૂટ રહેશે. જે ઉમેદવાર પ્રથમ પ્રયાસનો લાભ લીધા પછી પ્રથમ પ્રયાસના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષના સમયગાળાની અંદર બીજો અથવા ત્રીજો ક્રમિક પ્રયાસ કરે, તો પરિશિષ્ટ-બી માં સમજાવ્યા મુજબ, પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા માટે આવા પ્રયાસોમાં આવા ઉમેદવાર દ્વારા મેળવેલા સરેરાશ ગુણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

૫. ઉપરોક્ત નિયમ ૧૧ (૧) ના અવલોકન પરથી, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે તે પસંદગી સમિતિ દ્વારા પસંદગી યાદી માટેની પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરે છે. નિયમ ૧૧(૧)(ડી) નું અવલોકન સ્પષ્ટ કરે છે કે ઉમેદવારને પાંચ વર્ષના સમયગાળામાં ટાટ પરીક્ષામાં ત્રણ વખત ઉપસ્થિત રહેવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે. ૫ વર્ષનો સમયગાળો કે જે દરમિયાન ઉમેદવાર ત્રણ વખત ઉપસ્થિત રહી શકે છે તે ૧૮.૪.૨૦૧૨ થી શરૂ થયો હતો, એટલે કે, જ્યારે નિયમો અમલમાં આવ્યા અને આ પાંચ વર્ષમાં, ઉમેદવાર દ્વારા ત્રણ પરીક્ષાઓ આપી શકાય છે અને જો કોઈ ઉમેદવાર ટાટ માં ત્રણ વખત ઉપસ્થિત થાય છે, તો પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાના હેતુ માટે ત્રણેય પ્રયાસોમાં તેના દ્વારા મેળવેલા સરેરાશ ગુણને ગણીને તેનું પરિણામ જાહેર કરવામાં આવશે. એ બાબતે કોઈ વિવાદ નથી કે અરજદારો ટાટ માં ત્રણ વખત ઉપસ્થિત થયા છે. અરજદારો વર્ષ ૨૦૧૧ માં પ્રથમ વખત, ત્યારબાદ ૨૦૧૨ માં અને પછી ૨૦૧૩ માં ટાટ માં ઉપસ્થિત થયા હતા. નિયમો ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૨ ના રોજ અમલમાં આવ્યા હોવાથી અને આ નિયમો ભવિષ્યલક્ષી રીતે લાગુ થયા હોવાથી, તેઓ ૧૮.૪.૨૦૧૨ પહેલાં

લેવાયેલી પરીક્ષાને બચાવતા નથી કે ન તો તેઓ નિયમોની કલમ ૧૧(૧)(ડી) ના હેતુ માટે ગણતરી કરવાની જોગવાઈ કરે છે. તેથી, અમારા મતે, સામાવાળા પક્ષકારોએ ઉમેદવારો દ્વારા વર્ષ ૨૦૧૧ માં કરવામાં આવેલા ટાટ પ્રયાસોની ગણતરી કરવામાં ભૂલ કરી છે. અન્ય ઉમેદવારોના સંદર્ભમાં પણ આવી જ ભૂલ કરવામાં આવી છે અને, તેથી, સામાવાળા પક્ષકારો દ્વારા તેને સુધારવાની જરૂર છે અને નિયમોના નિયમ ૧૧(૧)(ડી) અનુસાર નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાની જરૂર છે. સામાવાળા-રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી જવાબ-સોગંદનામાના ફકરા ૨૪ થી ૨૬ પર વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી વંદન બક્ષી દ્વારા મૂકવામાં આવેલ આધાર તેમને કોઈ મદદ કરતો નથી. નિયમ ૧૧(૧) ટાટ યોજવા માટેની પ્રક્રિયા પ્રદાન કરતો હોઈ શકે છે, પરંતુ નિયમ બનાવનાર સત્તામંડળ ખાસ કરીને ભૂતકાળની અસરથી નિયમો બનાવવાનો તેનો ઈરાદો જાહેર ન કરે ત્યાં સુધી તેને પશ્ચાતવર્તી અસર આપી શકાતી નથી. નિયમોને પશ્ચાતવર્તીતા આપી શકાતી નથી અને તેને ભવિષ્યલક્ષી અસર ધરાવતા ગણવા પડશે. સામાવાળા પક્ષકારોએ ઉમેદવારોની સરેરાશ કાઢવા માટે ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી રીતે ટાટ, ૨૦૧૧ ને ધ્યાનમાં લીધી છે. જો તેઓ ટાટ માં ત્રણ વખત ઉપસ્થિત થયા હોય, તો સામાવાળા પક્ષકારો દ્વારા ભૂલ સુધારવાની જરૂર છે અને સામાવાળા પક્ષકારો દ્વારા નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાની જરૂર છે. આ રિટ અરજીનો આ એક જ મુદ્દા પર આખરી નિર્ણય થઈ શકતો હોવાથી, અમે નિયમોના નિયમ ૧૧(૧) (ડી) ની કાયદેસરતામાં જવાનું જરૂરી માનતા નથી.

૬. પરિણામ સ્વરૂપ, બંને રિટ અરજીઓ સફળ થાય છે અને મંજૂર કરવામાં આવે છે. સામાવાળાઓ દ્વારા તૈયાર કરાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષાની પસંદગી યાદી રદ કરવામાં આવે છે. ટી.એ.ટી., ૨૦૧૧ ના

પરિણામને બાદ કરીને, ટી.એ.ટી. ની નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાનો નિર્દેશ આપતો પરમાદેશની રિટ ઈશ્યુ કરવામાં આવે. નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાની અને રજૂ કરવાની સમગ્ર કવાયત એક મહિનાના સમયગાળાની અંદર કરવામાં આવશે અને ત્યારબાદ, કાયદા અનુસાર પસંદગી યાદીના આધારે સામાવાળાઓ દ્વારા આગળની કાર્યવાહી કરવામાં આવી શકે છે."

૧૮. આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા ઉપર જણાવાયેલા ચુકાદા અને હુકમને ધ્યાનમાં રાખીને, જી.એસ.એચ.એસ.બી. દ્વારા તારીખ ૧૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં લેવાયેલી ટી.એ.ટી., ૨૦૧૧ ના ગુણને બાદ કરીને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક સરકારી શિક્ષકોની નવી/સુધારેલી ગુણવત્તા યાદી (મેરિટ લિસ્ટ) તૈયાર કરવામાં આવી.

૧૯. આમ, માત્ર ૨૦૧૪ ની ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉમેદવારો દ્વારા મેળવેલા ગુણ જ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હતા અને માત્ર તેવા ઉમેદવારો કે જેઓ ૨૦૧૪ ના વર્ષમાં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા તેમને જ પસંદગી યાદીમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૦. ઉપરના પરિણામ સ્વરૂપ, જે અરજદારો ૨૦૧૧ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ રહ્યા હતા અને સરકારી

માધ્યમિક શાળાઓમાં શિક્ષકોની જગ્યા માટે અરજી કરી હતી તેમને પડતા મૂકવામાં આવ્યા. પસંદગી યાદીમાંથી તેમના નામ રદ કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૧. રાજ્ય-સામાવાળાઓનું વલણ એ છે કે જો પ્રસ્તુત અરજદારો ૨૦૧૪ ની ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહ્યા હોત તો સરકારી માધ્યમિક શાળાઓમાં શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક માટે તેમને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હોત.

૨૨. આ દરમિયાન, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ માં ત્રાહિત પક્ષકારો દ્વારા નીચેની પ્રાર્થના સાથેની એક મિસ. સિવિલ એપિલિકેશન (પુનર્વિચારણા માટે) નં. ૧૩૫૯/૨૦૧૫ દાખલ કરવામાં આવી હતી:-

"એ. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૮૯૧૭/૨૦૧૪ માં પાસ કરવામાં આવેલા તારીખ ૦૨/૦૩/૨૦૧૫ ના હુકમ પર પુનર્વિચારણા કરવા અને તેને પરત ખેંચવા કૃપા કરશો;

બી. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય રાજ્ય સામાવાળા સત્તાવાળાઓને એવા નિર્દેશ આપવા કે તેઓ ડિસેમ્બર ૨૦૧૧ માં ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહેલા અરજદારો અને સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતા અન્ય ઉમેદવારોને પસંદગી યાદીમાં સામેલ કરે અને માધ્યમિક અને/અથવા ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષકની જગ્યા માટેની ચાલુ ભરતી પ્રક્રિયામાં તેમને ભાગ લેવા દે;

સી. આ અરજી દાખલ થવાની, સુનાવણીની અને આખરી નિકાલની પેન્ડીંગ દરમિયાન, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૮૮૧૭/૨૦૧૪ માં પાસ કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૨/૦૩/૨૦૧૫ ના ચુકાદા અને હુકમને સ્ટે આપવા કૃપા કરશો;

ડી. ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય અને યોગ્ય લાગે તેવી અન્ય અને વિશેષ રાહત પાસ કરવા માટે."

૨૩. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ માં અન્ય એક મિસ. સિવિલ એપિલિકેશન (પુનર્વિચારણા માટે) નં. ૧૩૬૦/૨૦૧૫ નીચેની પ્રાર્થનાઓ સાથે દાખલ કરવામાં આવી હતી:-

"એ. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૮૮૧૭/૨૦૧૪ માં પાસ કરવામાં આવેલા તારીખ ૦૨/૦૩/૨૦૧૫ ના હુકમ પર પુનર્વિચારણા કરવા અને તેને પરત ખેંચવા કૃપા કરશો;

બી. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય સામાવાળા રાજ્ય સત્તાવાળાઓને એવા નિર્દેશ આપવા કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૮૮૧૭/૨૦૧૪ માં પાસ

કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૨/૦૩/૨૦૧૫ નો ચુકાદો અને હુકમ અરજદારો અને મે ૨૦૧૨ માં ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહેલા અન્ય ઉમેદવારોને લાગુ પડતો નથી.

સી. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય રાજ્ય સામાવાળા સત્તાવાળાઓને એવા નિર્દેશ આપવા કે મે ૨૦૧૨ માં ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહેલા અરજદારો અને સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતા અન્ય ઉમેદવારોને પસંદગી યાદીમાં સામેલ કરે અને માધ્યમિક અને/અથવા ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષકની જગ્યા માટેની ચાલુ ભરતી પ્રક્રિયામાં તેમને ભાગ લેવા દે;

ડી. ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય અને યોગ્ય લાગે તેવી અન્ય અને વિશેષ રાહત પાસ કરવા માટે."

૨૪. ડિવિઝન બેન્ચે તારીખ ૧૭મી જૂન, ૨૦૧૫ ના હુકમ દ્વારા બંને પુનર્વિચારણા અરજીઓ ફગાવી દીધી હતી. હુકમ નીચે મુજબ છે:

"અમે અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી રિદ્દેશ ત્રિવેદીના બદલે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.જે. ચાગ્રિક, મૂળ અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી સુબ્રમણ્યમ અચ્ચર અને સામાવાળા નં. ૧૩ તરફથી

વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ સહાયક વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી વંદન બક્ષીની દલીલો સાંભળી છે.

આ પુનર્વિચારણા પિટિશનમાં, અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી રિદ્દેશ ત્રિવેદીના બદલે વિદ્વાન વકીલ શ્રી યાગ્નિકે ભારપૂર્વક આગ્રહ કર્યો છે કે આ કોર્ટ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૨૦૧૪ સાથે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૮૯૧૭/૨૦૧૪ માં ૨.૩.૨૦૧૫ ના રોજ આપવામાં આવેલા ચુકાદામાં રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ દેખાતી ભૂલ છે કારણ કે ૨૦૧૧ ની ટી.એ.ટી. (ટીચર્સ એપિલકેશન ટેસ્ટ) પરીક્ષા ૧૧.૨.૨૦૧૧ ના રોજ અધિસૂચિત કરાયેલા નિયમો હેઠળ યોજાઈ હતી અને તેથી તે પ્રયાસને નિયમો હેઠળ પરવાનગી લાયક પ્રયાસોમાંથી એક પ્રયાસ તરીકે ગણવો જ પડે, અર્થાત્ પાંચ વર્ષમાં ત્રણ પ્રયાસોની મંજૂરી છે અને ૨૦૧૧ ના પ્રયાસને એક પ્રયાસ તરીકે ગણવામાં આવશે. મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સુબ્રમણ્યમ અચ્ચરે આગ્રહ કર્યો છે કે ૧૧.૨.૨૦૧૧ ના રોજ અધિસૂચિત કરાયેલા નિયમો રજીસ્ટર્ડ ખાનગી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો અને મુખ્યાધિકારીઓ સંબંધિત હતા અને સરકારી શાળાઓને લાગુ પડતા ન હતા. ૨૦૧૧ ના નિયમો ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૭૨ ની કલમ ૩૫ હેઠળ ઘડવામાં આવ્યા છે જ્યારે સરકારી શિક્ષકોને લાગુ પડતા ૨૦૧૨ ના નિયમો ગુજરાતના રાજ્યપાલ દ્વારા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૮ ના પરંતુક દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાની રૂએ ઘડવામાં આવ્યા છે અને આ નિયમો સરકારી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો તરીકે ઓળખાય છે. તેઓ ૧૮.૪.૨૦૧૨ ની અસરથી અમલમાં આવ્યા છે. બંને નિયમો અલગ

છે. નિયમો ઘડવાની સત્તાનો સ્ત્રોત અલગ છે. બંને નિયમો વ્યક્તિઓના બે અલગ-અલગ વર્ગને લાગુ પડે છે, એક ખાનગી શાળાના શિક્ષકો અને બીજા સરકારી શાળાના શિક્ષકો. તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે નિયમો એકબીજાના પૂરક છે. તેથી, અમને એવું જણાતું નથી કે આ કોર્ટે ૨.૩.૨૦૧૫ ના રોજ ચુકાદો આપીને રિટ પિટિશનનો નિકાલ કરવામાં રેકૉર્ડ પર દેખાતી સ્પષ્ટ ભૂલ તો શું પણ કોઈ ભૂલ કરી છે. તદનુસાર, આ પુનર્વિચારણા પિટિશન ફગાવી દેવામાં આવે છે. પક્ષકારોએ પોતપોતાનો ખર્ચ ભોગવવો."

૨૫. રાજ્ય સરકારનું વલણ એ છે કે પ્રસ્તુત રિટ અરજીઓમાં જે રાહતની માગણી કરવામાં આવી છે તે ઉપર ઉદ્દેખિત બે પુનર્વિચારણા અરજીઓમાં માંગવામાં આવેલી રાહતો જેવી જ છે અને જે હેતુસર પુનર્વિચારણા અરજીઓ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી, તે જ રીતે આ બે રિટ અરજીઓ પણ નિષ્ફળ જવી જોઈએ.

૨૬. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી જણાય છે કે તમામ અરજદારોની પસંદગી મે, ૨૦૧૨ માં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં તેમના દ્વારા મેળવેલા ગુણના આધારે કરવામાં આવી હતી અને તેનું પરિણામ ૨૮મી જૂન, ૨૦૧૨ ના રોજ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. રાજ્ય સરકારનું વલણ એ છે કે અગાઉ તેઓ પણ તે જ સમજતા હતા જે અરજદારો તરફથી દલીલ કરવામાં આવી રહી છે પરંતુ ઉપર ઉદ્દેખિત ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાએ સમગ્ર પરિસ્થિતિ બદલી નાખી. ટૂંકમાં

કહીએ તો રાજ્ય સામાવાળાઓનું વલણ એ છે કે પ્રસ્તુત અરજદારોએ ખાનગી રજીસ્ટર્ડ શાળાઓમાં શિક્ષકોની નિમણૂક માટે બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરાતના અનુસંધાનમાં ટી.એ.ટી. પરીક્ષા આપી હતી જ્યારે ટી.એ.ટી. ૨૦૧૪ સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકોની નિમણૂક માટે બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરાતના અનુસંધાનમાં લેવામાં આવી હતી. અરજદારોએ સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક મેળવવા માટે અરજી કરી હતી તેથી તેઓએ ૨૦૧૪ માં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેવું ફરજિયાત હતું.

૨૭. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક મેળવવા માટે અરજી કરતી વખતે જી.એસ.એચ.એસ.બી. એ ૨૦૧૧ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં ૨૦૧૨ માં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં તેમના દ્વારા મેળવેલા ગુણ ધ્યાનમાં લેવા જોઈતા હતા.

અરજદારો તરફથી દલીલો

૨૮. અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી એમ.સી. ભટ્ટે રાજ્ય સરકારના વલણની ઉગ્ર ટીકા કરતા દલીલ કરી હતી કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉપર ઉલ્લેખિત ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાનું સંપૂર્ણપણે ખોટું વાંચન અને ખોટું અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું છે. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાને કારણે અગાઉથી તૈયાર થયેલી અને આખરી કરાયેલી પસંદગી

ચાદીમાંથી અરજદારોને બહાર કરવાથી ન્યાયનો ગંભીર ભંગ થયો છે. તેમણે દલીલ કરી હતી કે અરજદારોને ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ ના મહિનામાં સંબંધિત સત્તાધિકારી તરફથી સંચાર પણ પ્રાપ્ત થયો હતો જેમાં તેમને શાળાની પસંદગી માટે અને નિમણૂક પત્ર એકત્રિત કરવા માટે સંબંધિત જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની ઓફિસમાં ઉપસ્થિત રહેવા માટે જણાવવામાં આવ્યું હતું.

૨૯. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે સમગ્ર ભરતી પ્રક્રિયા આખરી તબક્કામાં પહોંચી ગઈ હતી અને માત્ર નિમણૂક પત્રો જ આપવામાં આવવાના બાકી હતા. જો કે અરજદારો નિમણૂક પામવાના કોઈ અબાધિત અધિકાર પર દાવો કરી શક્યા ન હોત છતાં તેમને કાયદેસરની અપેક્ષા હતી કે નિમણૂક પત્ર એકત્રિત કરવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હોવાથી તેઓ પાસ થઈ ગયા હતા.

૩૦. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે અરજદારો ૨૦૧૪ ની ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહ્યા ન હોવાથી તેમને બાકાત રાખીને નવી ચાદી તૈયાર કરવા અંગેની વેબસાઈટ પર પ્રકાશિત નોટિસ દ્વારા તેમના અસીલોને જાણ કરવામાં આવી હતી.

૩૧. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે ટી.એ.ટી. પરીક્ષા ભરતી-વાર લેવામાં આવતી નથી. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે પસંદગી ચાદી તૈયાર થાય ત્યાં સુધી સમગ્ર

પ્રક્રિયા દરમિયાન સત્તાધિકારી શરૂઆતથી જ એવા મંતવ્યના હતા કે મે, ૨૦૧૨ માં ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેલા ઉમેદવારો ૨૦૧૪ ની ભરતી પ્રક્રિયાના અનુસંધાનમાં સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકની જગ્યા માટે અરજી કરવા માટે લાયક હતા.

૩૨. શ્રી ભટ્ટે કોર્ટનું ધ્યાન તારીખ ૪ માર્ચ, ૨૦૧૪ ના પરિપત્ર (એનેક્ષર 'એ' પેજ ૯૦) તરફ દોર્યું હતું જેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ઉમેદવારોએ ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ફરીથી ઉપસ્થિત રહેવું કે નહીં તે અંગે પોતાનો વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવાનો રહેશે. શ્રી ભટ્ટની આ દલીલ નિયમો પર જ આધારિત છે જે જોગવાઈ કરે છે કે બોર્ડ દ્વારા વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી એક વખત ટી.એ.ટી. લેવામાં આવશે અને ટી.એ.ટી. માં સંબંધિત ઉમેદવાર દ્વારા મેળવેલા ગુણ ટી.એ.ટી. ના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે માન્ય રહેશે. શ્રી ભટ્ટે તે નિયમ પર ઘણો ભાર મૂક્યો હતો જે વધુમાં જોગવાઈ કરે છે કે ઉમેદવારને ટી.એ.ટી. માટે મહત્તમ ત્રણ તકો આપવામાં આવશે. જો કોઈ ઉમેદવાર પ્રથમ પ્રયાસના પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષના સમયગાળાની અંદર પ્રથમ પ્રયાસનો લાભ લેવા સાથે બીજો અથવા ત્રીજો ક્રમિક પ્રયાસ પણ કરે, તો પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા માટે આવા પ્રયાસોમાં ઉમેદવાર દ્વારા મેળવેલા સરેરાશ ગુણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

૩૩. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે ઉપર ઉલ્લેખિત પરિપત્ર દ્વારા એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે ઓનલાઈન અરજીપત્રક ભરતી પ્રક્રિયાને નિયંત્રિત કરશે નહીં પરંતુ ભરતી પ્રક્રિયા ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૨ ના રોજ પ્રકાશિત થયેલા નિયમો દ્વારા નિયંત્રિત થશે.

૩૪. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકો તરીકે રોજગારી મેળવવા માંગતા ઉમેદવારો દ્વારા સમયાંતરે પૂછવામાં આવેલી પૂછપરછના પ્રકાશમાં આ પરિપત્ર ઇશ્યુ કરવામાં આવ્યો હતો કે જો તેઓ ૨૦૧૨ ની ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહ્યા હોય તો શું તેમને વર્ષ ૨૦૧૪ ની ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેવું જરૂરી હતું.

૩૫. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે પ્રસ્તુત કેસ ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાના સંપૂર્ણપણે ખોટા વાંચનનો એક કેસ છે. તેમણે દલીલ કરી હતી કે ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાને કોઈ કાયદાની જેમ વાંચી શકાય નહીં. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે ડિવિઝન બેન્ચનો ચુકાદો તે કેસની હકીકતોના આધારે આપવામાં આવ્યો હતો.

૩૬. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે જો યોગ્ય સમયે બાબતો સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હોત તો કદાચ અરજદારો ૨૦૧૪ માં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ફરીથી ઉપસ્થિત રહ્યા હોત છતાં કાયદામાં તેઓએ ઉપસ્થિત રહેવું ફરજિયાત નહોતું.

૩૭. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે કેટલાક અરજદારો નોકરીમાં હતા અને સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકો તરીકે રોજગારી મેળવવાના હેતુથી રાજીનામું આપ્યું હતું. આવા અરજદારોને મોટી મુશ્કેલીમાં મૂકવામાં આવ્યા છે અને હવે તેમના અસ્તિત્વનો પ્રશ્ન છે.

૩૮. શ્રી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે ઉપરોક્ત બાબતના પ્રકાશમાં, પિટિશનો મંજૂર કરવાને પાત્ર છે અને રાજ્ય સરકારને અગાઉની જેમ અરજદારોને પસંદગી યાદીમાં સામેલ કરવા માટે નિર્દેશ આપવો જોઈએ.

રાજ્ય તરફથી દલીલો

૩૯. રાજ્ય અને સરકારી વકીલ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વધારાના એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી.કે. જાનીએ રિટ અરજીઓનો વિરોધ કર્યો હતો અને દલીલ કરી હતી કે આ કોર્ટના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાના પ્રકાશમાં સરકાર સંપૂર્ણપણે લાચાર છે. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે અગાઉ તેમના અસીલો

પણ તે જ મંતવ્યના હતા કે અરજદારો ૨૦૧૨ ના વર્ષમાં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષાના આધારે સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકોની જગ્યા માટે અરજી કરવા માટે પાત્ર હતા. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે પ્રસ્તુત અરજદારોએ તારીખ ૧૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં ટી.એ.ટી. પરીક્ષા આપવા માટે અરજી કરી હતી. તે સમયે સરકારી શાળાઓ માટે ટી.એ.ટી. પરીક્ષાને નિયંત્રિત કરતા કોઈ નિયમો નહોતા. તારીખ ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૨ ના રોજ, બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૮ હેઠળ સરકારી શાળાઓમાં (માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક) શિક્ષકોની પસંદગી માટેના નિયમો ઘડવામાં આવ્યા હતા. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે આવા નિયમોના બળે, સરકારી શાળાઓ માટે સૌપ્રથમવાર ટી.એ.ટી. પરીક્ષા દાખલ કરવામાં આવી હતી. તેમણે દલીલ કરી હતી કે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ ખાનગી શાળામાં માધ્યમિક શિક્ષકો માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા તારીખ ૭મી મે, ૨૦૧૨ ના રોજ યોજાઈ હતી અને સદર પરીક્ષા ૨૦૧૨ ના નિયમો હેઠળ નહીં પરંતુ તારીખ ૧૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં યોજાઈ હતી.

૪૦. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે રાજ્ય સરકારે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ ખાનગી શાળાઓ અને સરકારી શાળાઓ બંને માટે પહેલેથી જ એક સંયુક્ત પસંદગી યાદી તૈયાર કરી હતી. જો કે, રાજ્ય સરકારના આવા નિર્ણયને આ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો અને પડકારને માન્ય રાખવામાં આવ્યો હતો. તેમણે દલીલ કરી હતી કે આ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૨૭ માર્ચ, ૨૦૧૫ ના રોજ આપવામાં

આવેલા હુકમના અનુસંધાનમાં, રાજ્ય સરકારે સરકારી શાળાઓ માટે ટી.એ.ટી. ૨૦૧૧ ના ગુણને બાદ કરીને નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવી પડી હતી.

૪૧. શ્રી જાનીએ પુનર્વિચારણા અરજીઓમાં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા હુકમ પર ઘણો ભાર મૂક્યો હતો જેમાં ડિવિઝન બેન્ચે અવલોકન કર્યું છે કે ૨૦૧૧ ના નિયમો ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૭૨ ની કલમ ૩૫ હેઠળ ઘડવામાં આવ્યા હતા જ્યારે સરકારી શિક્ષકોને લાગુ પડતા ૨૦૧૨ ના નિયમો બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાની રૂએ ઘડવામાં આવ્યા હતા. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે ડિવિઝન બેન્ચે અવલોકન કર્યું છે કે નિયમો અલગ છે અને નિયમો ઘડવાની સત્તાનો સ્ત્રોત પણ અલગ છે. શ્રી જાનીના મતે બંને નિયમો શિક્ષકોના અલગ વર્ગને લાગુ પડે છે એટલે કે ખાનગી શાળાના શિક્ષકો અને સરકારી શાળાના શિક્ષકો. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે નિયમો એકબીજાના પૂરક નથી.

૪૨. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે અરજદારો તેમની ટી.એ.ટી. ૨૦૧૨ પરીક્ષાના આધારે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ ખાનગી શાળાઓમાં માધ્યમિક શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક મેળવવા માટે હકદાર છે પરંતુ સરકારી શાળામાં માધ્યમિક શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક મેળવવા માટે હકદાર નથી.

૪૩. શ્રી જાનીએ કમિશનર ઓફ સ્કૂલ્સના નોડલ ઓફિસર દ્વારા વિધિવત પ્રમાણિત કરાયેલા સામાવાળા નં. ૨ તરફથી દાખલ કરાયેલા જવાબમાં કરવામાં આવેલા નીચેના અવતરણો પર પણ આધાર રાખ્યો હતો:

"શરૂઆતમાં જ એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત રાજ્યમાં ત્રણ પ્રકારની માધ્યમિક શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ ચાલી રહી છે. તે છે:

- (૧) સરકારી શાળાઓ,
- (૨) ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓ અને,
- (૩) સ્વ-નિર્ભર શાળાઓ.

એમ નમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે સરકારી શાળાઓ રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો મુજબ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ખોલવામાં આવે છે અને ચલાવવામાં આવે છે, જ્યારે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓ રાજ્ય સરકાર દ્વારા વિવિધ નિયમો અને જોગવાઈઓ મુજબ સહાય પ્રાપ્ત કરી રહી છે. અને સ્વ-નિર્ભર શાળાઓ સંપૂર્ણપણે ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની મંજૂરી મેળવ્યા પછી ખાનગી વહીવટી તંત્ર દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે, જેમાં તેની વહીવટી બાબતોમાં સરકારની ભૂમિકા નહિવત હોય છે. જ્યાં સુધી સદર સંસ્થાઓમાં ભરતીનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે સ્વ-નિર્ભર શાળાઓ સિવાય નીચે જણાવ્યા મુજબ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક સરકારી અને ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓમાં મુખ્યાધિકારીઓ અને શિક્ષકોની ભરતી માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા અલગ નિયમો ઘડવામાં આવી રહ્યા છે.

૮. એવું આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૭૨ ની કલમ હેઠળ ૧૧.૨.૧૧ નું જાહેરનામું બહાર પાડીને ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓમાં મુખ્યાધિકારીઓ, માધ્યમિક શિક્ષકો અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકોની ભરતી માટેના નિયમો ઘડવામાં આવ્યા છે જેમાં ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓમાં તે મુખ્યાધિકારીઓ અને શિક્ષકોની નિમણૂક માટેની ભલામણ કરતી સમિતિની પણ રચના કરવામાં આવી છે. તારીખ ૧૧.૨.૨૦૧૧ ના જાહેરનામાની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને તેને એનેક્સર આર-૧ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે.

૯. એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૮ ના પરંતુક હેઠળ તારીખ ૧૮/૦૪/૨૦૧૨ ના રોજ જાહેરનામું બહાર પાડીને સરકારી શાળાઓમાં મુખ્યાધિકારીઓ, માધ્યમિક શિક્ષકો અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકોની ભરતી માટેના નિયમો ઘડવામાં આવ્યા છે જેમાં મુખ્યાધિકારીઓ અને શિક્ષકોની ભરતી માટેની સમિતિની પણ રચના કરવામાં આવી છે. તારીખ ૧૮/૦૪/૨૦૧૨ ના જાહેરનામાની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને અરજદાર દ્વારા તેને એનેક્સર-એ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે.

૧૦. એવું આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ અને સરકારી શાળાઓ માટેના પસંદગી નિયમો મુજબ, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓમાં શિક્ષકો અને મુખ્યાધિકારીઓની પસંદગી માટે પાત્રતા માપદંડ તરીકે ટી.એ.ટી. ની પરીક્ષા લેવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. ટી.એ.ટી. પરીક્ષાના ગુણનું વેઈટેજ ૭૦% છે, તેવું પણ નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત

માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, આ કેસમાં સામાવાળા નં. ૩, ટી.એ.ટી. પરીક્ષા લેશે.

૧૧. એવું નમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે એવું લાગે છે કે અરજદારે ટી.એ.ટી. (ટીચર્સ એપ્લિકેશન ટેસ્ટ) ની તારીખ ૧૭/૦૮/૨૦૧૧ ની સંબંધિત જાહેરાતની હકીકતની નોંધ લીધી નથી જેમાં સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે લેવામાં આવનાર ટી.એ.ટી. પરીક્ષા માત્ર ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓમાં મુખ્યાધિકારીઓ, માધ્યમિક શિક્ષકો અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકોની ભરતી માટે જ હતી. સદર જાહેરાતની વિગતો અને પરીક્ષા લેવાની તારીખો નીચે મુજબ છે અને તે પણ આ સાથે એનેક્સર આર-૨ તરીકે ચિહ્નિત કરીને સામેલ છે;

// ટી.એ.ટી. માટે તારીખ ૧૭/૦૮/૨૦૧૧ ની જાહેરાત //

માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓના મુખ્યાધિકારીઓ, શિક્ષકો અને સહાયક શિક્ષકોની પસંદગી માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા.

પોસ્ટ માટે ટી. એ. ટી.	જાહેરાતમાં દર્શાવેલ પરીક્ષાની તારીખ	લેવાયેલી પરીક્ષાની તારીખ
હેડમાસ્ટર્સ	૨૧/૨૦/૨૦૧૧	૨૫/૧૦/૨૦૧૧
શિક્ષકો (ઉચ્ચતર	૨૦/૧૦/૨૦૧૧	૧૮/૧૨/૨૦૧૧

માધ્યમિક)		
શિક્ષકો (માધ્યમિક)	૨૭/૧૧/૨૦૧૧	૦૭/૦૫/૧૨

ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિમાં ઉપરની પરીક્ષાઓ પરથી તે હકીકત ફલિત થાય છે કે જો કે ટી.એ.ટી. પરીક્ષા સરકારી શાળાઓમાં મુખ્યાધિકારીઓ અને શિક્ષકોની ભરતી માટે તારીખ ૧૮/૦૪/૨૦૧૨ ના રોજ જાહેરનામું બહાર પાડ્યા પછી, તારીખ ૭.૫.૨૦૧૨ ના રોજ ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શિક્ષકો માટે લેવામાં આવી હતી, તો તે આ અરજદારોને લાગુ કરી શકાય નહીં.

૧૨. એવું આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવે છે અને રજૂ કરવામાં આવે છે કે પ્રસ્તુત અરજદારોએ તારીખ ૧૭/૦૮/૨૦૧૧ ની જાહેરાતના અનુસંધાનમાં ટી.એ.ટી. ની પરીક્ષા આપી હતી જે જાહેરાત માત્ર ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓ માટેના તારીખ ૧૧.૧૨.૧૧ ના પસંદગી નિયમોના અનુસંધાનમાં બહાર પાડવામાં આવી હતી. વધુમાં તે નોંધવું યોગ્ય છે કે તારીખ ૧૮/૦૪/૨૦૧૨ ના જાહેરનામાના અનુસંધાનમાં સરકારી શાળાઓ માટે મુખ્યાધિકારીઓ, માધ્યમિક શિક્ષકો અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકો માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેવા માટે સંભવિત ઉમેદવારોને તક પૂરી પાડવામાં આવી હતી જે ૧૨/૦૨/૨૦૧૪ ના રોજ જાહેરાત કરવામાં આવી હતી અને તે જાહેરાતના અનુસંધાનમાં લેવાયેલી પરીક્ષાની વિગતો નીચે મુજબ છે અને તે પણ આ સાથે એનેક્સર આર-૩ તરીકે ચિહ્નિત કરીને સામેલ છે;

// ટી.એ.ટી. માટે તારીખ ૧૨/૦૨/૨૦૧૪ ની જાહેરાત //

માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ અને સરકારી શાળાઓના મુખ્યાધિકારીઓ, શિક્ષકો અને સહાયક શિક્ષકોની પસંદગી માટેની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા.

પોસ્ટ માટે ટી. એ. ટી.	જાહેરાતમાં ઉલ્લેખિત પરીક્ષાની તારીખ	પરીક્ષાની તારીખ
હેડમાસ્ટર્સ	—	૨૦/૧૨/૨૦૧૪
શિક્ષકો (ઉચ્ચતર માધ્યમિક)	—	૨૫/૦૫/૨૦૧૪
શિક્ષકો (માધ્યમિક)	—	૨૭/૦૭/૨૦૧૪

ઉપરોક્ત હકીકતો સરકારી શાળાઓમાં મુખ્યાધિકારીઓ અને શિક્ષકોના પદ માટે તમામ સંભવિત ઉમેદવારોને સમાન તક આપવામાં આવી હતી તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ કરે છે.

૧૩. એવું આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે પસંદગી સમિતિ સી.ઓ.એસ. ના સંબંધિત વિભાગ પાસેથી ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ અને સરકારી શાળાઓમાં ખાલી જગ્યાઓની માહિતી મેળવે છે જેણે તેને વિવિધ જિલ્લાઓ પાસેથી મેળવી છે અને ત્યારબાદ પસંદગી સમિતિ ભરતી પ્રક્રિયા શરૂ કરે છે. નીચે આપેલી વિગતો દર્શાવે છે કે પસંદગી સમિતિએ ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ અને સરકારી શાળાઓમાં અનેક ભરતીઓ કરી છે.

ભરતીની વિગતો

પોસ્ટ	શાળાઓ	જાહેરાતની તારીખ	પોસ્ટ્સની
-------	-------	-----------------	-----------

			સંખ્યા
મુખ્ય શિક્ષકો (માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક)	મંજૂર કરાય છે.	૩૦/૧૧/૨૦૧૧	૧૦૮૮
શિક્ષકો (ઉચ્ચતર માધ્યમિક)	સરકાર	૦૬/૦૪/૧૩	૪૯૮
શિક્ષકો (ઉચ્ચતર માધ્યમિક)	મંજૂર કરાય છે.	૨૪/૦૮/૨૦૧૩	૨૨૦૦
શિક્ષકો (માધ્યમિક)	સરકાર	૧૭/૦૭/૨૦૧૪	૯૭૮
શિક્ષકો (માધ્યમિક)	સરકાર	૧૭/૦૭/૨૦૧૪	૩૨૭

૧૪. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે રાઈટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ, ૨૦૦૮ ના અમલીકરણને કારણે ૮મો ધોરણ માધ્યમિક વિભાગમાંથી ઉચ્ચ પ્રાથમિક વિભાગમાં ખસેડવામાં આવ્યો હતો, અગાઉ ભરતી કરાયેલા સરકારી માધ્યમિક શિક્ષકોને સમાવવા માટેનો પ્રશ્ન ઉદ્ભવ્યો હતો અને ૧૧,૦૦૦ (અગિયાર હજાર) થી વધુ સરકારી શિક્ષકોને રાજ્યની વિવિધ શાળાઓમાં સમાવવામાં આવ્યા હતા. તેથી, માધ્યમિક શિક્ષકોની ભરતી માટે કોઈ આવશ્યકતા ઉદ્ભવી ન હતી તેથી માધ્યમિક શિક્ષકો માટેની ભરતી પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૫. શરૂઆતમાં જ, એવું આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે અગાઉ આ પિટિશનમાં અરજદારોની પ્રાર્થના મુજબ, પસંદગી સમિતિએ સરકારી ભરતીમાં ટી.એ.ટી. ના ગુણ ધ્યાનમાં લીધા હતા જે તારીખ ૧૭/૦૮/૨૦૧૧ ની જાહેરાત એટલે કે ટી.એ.ટી., ૨૦૧૧ અને ૧૨/૧૨/૨૦૧૪ એટલે કે ટી.એ.ટી., ૨૦૧૪ હેઠળ યોજવામાં આવ્યા હતા અને તારીખ ૧૪/૧૧/૨૦૧૪ ના રોજ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકો માટેની વ્યક્તિગત પસંદગી યાદીઓ તૈયાર કરી હતી, પરંતુ તેને માનનીય ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૧૪ અને ૧૮૮૧૭/૧૪ હેઠળ પડકારવામાં આવી હતી. સદર બાબતમાં ગુજરાતની માનનીય હાઈકોર્ટે તારીખ ૨.૩.૨૦૧૫ ના રોજ ચુકાદો (એનેક્સર-એફ) પાસ કર્યો હતો અને પસંદગી સમિતિ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલી પસંદગી યાદી રદ કરી હતી. અને વધુમાં સામાવાળાને નવી યાદી તૈયાર કરવા અને ટી.એ.ટી.-૨૦૧૧ પરીક્ષાના ગુણને બાદ કરવા માટે નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૧૬. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે માનનીય હાઈકોર્ટના સદર ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને, પસંદગી સમિતિએ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક સરકારી શાળાના ઉમેદવારો માટે તારીખ ૧૭/૦૮/૨૦૧૧ (માધ્યમિક), (ઉચ્ચતર માધ્યમિક) અને ૭.૫.૨૦૧૨ (માધ્યમિક) ની જાહેરાત મુજબ લેવાયેલી ટી.એ.ટી. પરીક્ષાઓને બાદ કરીને તારીખ ૨૭/૦૩/૨૦૧૫ ના રોજ નવી ગુણવત્તા યાદીઓ (મેરિટ લિસ્ટ) તૈયાર કરી છે.

૧૭. એવું નમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે પેરા નંબર ૩.૬ અંગે અરજદારની દલીલ કાયદાની નજરમાં ટકી શકે તેમ નથી

કારણ કે જો કે તે હકીકત છે કે ટી.એ.ટી. પરીક્ષા મે-૨૦૧૨ ના રોજ લેવામાં આવી હતી, પરંતુ વાસ્તવિક હકીકત એ છે કે તે તારીખ ૧૭/૦૮/૨૦૧૧ ની જાહેરાત મુજબ હતી જ્યારે સરકારી શિક્ષકોની ભરતી માટે ટી.એ.ટી. અંગેના નિયમો અસ્તિત્વમાં ન હતા કારણ કે સરકારી શિક્ષકોની ભરતી માટેના નિયમો ૧૮.૦૪.૧૨ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા. તેથી તેને તેના બહાર પાડ્યા પહેલાની જાહેરાતને લાગુ કરી શકાતી નથી. તેથી, માનનીય કોર્ટના તારીખ ૨.૩.૨૦૧૫ ના હુકમના પાલનમાં સુધારેલી ગુણવત્તા યાદી તૈયાર કરવામાં આવી છે.

૧૮. એવું આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૬૬/૧૪ અને ૧૮૮૧૭/૧૪ માં માનનીય કોર્ટના તારીખ ૦૨/૦૩/૨૦૧૫ ના હુકમના પાલનમાં જ સુધારેલી ગુણવત્તા યાદી જાહેર કરવામાં આવી છે જેમાં માનનીય કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૧૪/૧૧/૨૦૧૪ ની ગુણવત્તા યાદી રદ કરવામાં આવી છે. તેથી આ પિટિશન ટકી શકે તેમ નથી."

૪૪. શ્રી જાનીએ દલીલ કરી હતી કે બંને પિટિશનોમાં કોઈ ગુણ નથી તેથી તે ફગાવી દેવી જોઈએ.

વિશ્લેષણ

૪૫. પક્ષકારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન કાઉન્સિલની દલીલો સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનું અવલોકન કર્યા પછી, મારા સમક્ષ વિચારણા

માટેનો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક મેળવવાના તેમના દાવા સંદર્ભમાં આ કોર્ટનો ડિવિઝન બેન્ચનો નિર્ણય પ્રસ્તુત અરજદારોની વિરુદ્ધ કોઈપણ પ્રકારે જાય છે કે કેમ.

૪૬. પિવોટલ (મુખ્ય) પ્રશ્ન ટીચર્સ એપ્રિટિયુડ ટેસ્ટ (ટી.એ.ટી.) ની આસપાસ ફરે છે, તેથી આ પરીક્ષા વાસ્તવિક રીતે શું છે અને તે કેવી રીતે દાખલ કરવામાં આવી હતી તે સમજવું મારા માટે જરૂરી છે.

૪૭. સરકારી શાળાઓમાં કાયમી શિક્ષકોની ભરતી પ્રક્રિયા પર "ટીચર્સ એપ્રિટિયુડ ટેસ્ટ" ની શું અસર છે? મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણના અધિકારના અમલીકરણ પછી, સરકારી શાળાના શિક્ષકોની ગુણવત્તા પ્રત્યે સરકારના જાણીતા અને બાંધછોડ વગરના વલણને દર્શાવવામાં ટી.એ.ટી. ને સાચી દિશામાં એક પગલું તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું છે. સદર બાબત રજીસ્ટર્ડ ખાનગી શાળાઓને પણ લાગુ પડશે. શિક્ષકોની ભરતી પર ટીચર્સ એપ્રિટિયુડ ટેસ્ટ જેવા પ્રમાણિત પરીક્ષણના શું ફાયદા છે? આ પૂર્વધારણા એવી છે કે ટી.એ.ટી. ને કારણે ભૂતકાળની સરખામણીમાં જ્યારે ટી.એ.ટી. અમલમાં ન હતી ત્યારે સરકારી શાળાઓ અને રજીસ્ટર્ડ ખાનગી અનુદાનિત શાળાઓમાં વધુ સારી ગુણવત્તાના શિક્ષકો મળે છે.

૪૮. ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, ટી.એ.ટી. નું ઉદ્ભવસ્થાન બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણના અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૯ ના અમલીકરણમાં રહેલું છે જેમાં સમય મર્યાદામાં દેશભરમાં મોટી સંખ્યામાં શિક્ષકોની ભરતી કરવાની જરૂર છે. ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષકોની ભરતી સુનિશ્ચિત કરવા માટે, નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર ટીચર એજ્યુકેશન એ પ્રાથમિક અને પ્રારંભિક વર્ગોમાં શિક્ષક તરીકેની નિમણૂક માટે પાત્ર બનવા માટે વ્યક્તિ માટેની લઘુત્તમ લાયકાતો નિર્ધારિત કરી છે. આ લઘુત્તમ લાયકાતો પૈકીની એક લાયકાત યોગ્ય સરકાર દ્વારા લેવામાં આવતી ટી.એ.ટી. પાસ કરવાની છે. જ્યારે રાજ્ય સરકાર/સ્થાનિક સત્તામંડળોની માલિકીની અને સંચાલિત શાળા રાજ્ય સરકાર દ્વારા લેવામાં આવતી ટી.એ.ટી. ને ધ્યાનમાં લે છે, ત્યારે સી.બી.એસ.ઈ. દ્વારા લેવામાં આવતી સી.ટી.ઈ.ટી. માત્ર કેન્દ્ર સરકારની શાળાઓ, કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળની શાળાઓ અને દિલ્લીના રાષ્ટ્રીય રાજધાની ક્ષેત્ર (એન.સી.ટી.) ને જ લાગુ પડે છે. શિક્ષક તરીકેની નિમણૂક માટે પાત્ર બનવા માટે વ્યક્તિ માટે આવશ્યક લાયકાતો પૈકીની એક તરીકેનું તર્ક નીચે મુજબ છે;

(એ) તે ભરતી પ્રક્રિયામાં શિક્ષકની ગુણવત્તાના રાષ્ટ્રીય ધોરણો અને બેન્ચમાર્ક લાવશે.

(બી) તે શિક્ષક શિક્ષણ સંસ્થાઓ અને આ સંસ્થાઓના વિદ્યાર્થીઓને તેમના પ્રદર્શન ધોરણોમાં વધુ સુધારો કરવા માટે પ્રેરિત કરશે.

(સી) તે હિસ્સેદારોને સકારાત્મક સંકેત મોકલશે કે સરકાર શિક્ષણની ગુણવત્તા પર વિશેષ ભાર મૂકે છે. તેથી ટી.એ.ટી. નો ઉદ્દેશ્ય આવશ્યકપણે એક સ્ક્રીનીંગ પ્રક્રિયા તરીકે કાર્ય કરવાનો છે જેમાં ધ્યાન તે સુનિશ્ચિત કરવા પર વધુ હોય છે કે શિક્ષકો તરીકે અરજી કરવા માટે લાયક બનનારાઓ પાસે જ્ઞાનનું મૂળભૂત શ્રેણીસ્તર હોવું જોઈએ જેથી આપવામાં આવતી શિક્ષણની ગુણવત્તા નીચા સ્તરે ઘટી ન જાય.

૪૯. યોગ્યતા કસોટી એ પ્રશ્નો અને જવાબોની મનોવૈજ્ઞાનિક રીતે આધારિત શ્રેણી તરીકે ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે જે નિમણૂક કરતી શાળાને શિક્ષક કેવી રીતે વિચારે છે, અથવા તેઓ કોઈપણ સંદર્ભિત પરિસ્થિતિમાં કેવું વર્તન કરશે તેની વધુ સારી સમજ આપે છે. આ પરીક્ષણો જેઓ તેને આપે છે તેમને 'છેતરવા' માટે ડિઝાઇન કરવામાં આવ્યા નથી, પરંતુ આવી પ્રભાવશાળી ભૂમિકામાં કોઈની નિમણૂક કરતાં પહેલાં ઉપયોગમાં લેવાતી સાચી તપાસ પ્રક્રિયા તરીકે તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે.

૫૦. મને ખાતરી છે કે રાજ્ય સરકાર એવું વલણ નહીં અપનાવે કે ખાનગી રજીસ્ટર્ડ અનુદાનિત શાળાઓમાં શિક્ષકોની ભરતી કરતા સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકોની ભરતી માટે ટી.એ.ટી. વધુ મહત્વપૂર્ણ છે. સરકારી શાળાઓ અને

ખાનગી શાળાઓના આધારે ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણનું મૂલ્ય ઓછું આંકી શકાતું નથી. તેથી, તે એકંદરે ટી.એ.ટી. છે જે મહત્વપૂર્ણ છે. રાજ્ય સરકાર માટે તમામ નાગરિકો દરેક બાબતમાં સમાન છે.

૫૧. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને હું શ્રી જાનીની આ દલીલની પ્રશંસા કરી શકતો નથી કે ભરતી અનુસાર ટી.એ.ટી. લેવામાં આવશે. એવું દર્શાવવા માટે કંઈ નથી કે ખાનગી અનુદાનિત શાળાઓમાં શિક્ષકોની નિમણૂક માટે લેવામાં આવેલ ટી.એ.ટી. સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકોની ભરતી માટે લેવામાં આવેલ ટી.એ.ટી. થી કોઈપણ પ્રકારે અલગ હશે. એવું દર્શાવવા માટે કંઈ નથી કે અભ્યાસક્રમ (સિલેબસ) કોઈપણ પ્રકારે અલગ હશે. સરકારે પણ બરાબર આ જ સમજ્યું હતું, અને મારા મતે ખૂબ જ યોગ્ય રીતે અને સાચી રીતે.

૫૨. ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયનું રાજ્ય સરકાર દ્વારા સંપૂર્ણપણે ખોટું અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું છે અને ગેરસમજ કરવામાં આવી છે. ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષનો મુદ્દો ૨૦૧૨ ના નિયમોની બંધારણીય વેધતા અંગેનો હતો. તે કેસમાં અરજદારોએ સૌપ્રથમ ૨૦૧૧ ના વર્ષમાં, ત્યારબાદ ૨૦૧૨ માં અને પછી ૨૦૧૩ માં ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. નિયમો ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૨ ના રોજ અમલમાં આવ્યા હતા અને તેને ભવિષ્યલક્ષી લાગુ કરવાના હતા, તેથી તેઓ ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૨ પહેલાં થઈ ચૂકેલી પરીક્ષાને બચાવી શક્યા નહોતા.

ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ આ એક જ મુદ્દો હતો. હું તેને બીજા શબ્દોમાં મૂકીશ કે આ મુદ્દો નિયમોને પૂર્વવર્તી અસરે અથવા ભવિષ્યલક્ષી અસરે લાગુ કરવા અંગે વધુ હતો.

૫૩. તે સારી રીતે સ્થાપિત છે કે ચુકાદો તે શું નક્કી કરે છે તેના માટે દાખલો છે અને તેનાથી તાર્કિક રીતે શું વહેતું દેખાઈ શકે છે તેના માટે નથી. ચુકાદો આખા તરીકે વાંચવો જોઈએ અને ચુકાદાના અવલોકનો કોર્ટ સમક્ષના પ્રશ્નોના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવાના રહેશે. કોર્ટના ચુકાદામાં આવતા કોઈ શબ્દ, કોઈ ખંડ કે કોઈ વાક્યને તેના સંદર્ભથી અલગ કરીને, તે પ્રશ્નમાં કાયદાનું સંપૂર્ણ પ્રતિપાદન ધરાવે છે તેમ ગણવું યોગ્ય નથી, જ્યારે તે પ્રશ્ન તે ચુકાદામાં જવાબ આપવા માટે આવ્યો જ ન હતો.

૫૪. અશ્વિની કુમાર સિંહ વિરુદ્ધ યુ.પી. પબ્લિક સર્વિસ કમિશન અને અન્ય, ૨૦૦૩ ૧૧ એસસીસી ૫૮૪ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ શકાય છે, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટે સમજાવ્યું છે કે અદાલતોએ દાખલાઓ પર કેવી રીતે આધાર રાખવો જોઈએ. પેરા ૧૦, ૧૧, ૧૨ અને ૧૩ માં કરવામાં આવેલા અવલોકનો નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે:-.

"૧૦. અદાલતોએ જે નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેની હકીકતની સ્થિતિ સાથે તથ્યની સ્થિતિ કેવી રીતે ફિટ બેસે છે તેની ચર્ચા કર્યા વગર નિર્ણયો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં."

અદાલતોના અવલોકનો ચુકિલડના પ્રમેય તરીકે કે કાયદાની જોગવાઈઓ તરીકે વાંચવાના નથી. આ અવલોકનો તે સંદર્ભમાં વાંચવાના છે જેમાં તે દેખાય છે. અદાલતોના ચુકાદાઓ કાયદા તરીકે ગણવાના નથી. કાયદાના શબ્દો, વાક્યો અને જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવા માટે, ન્યાયાધીશો માટે લાંબી ચર્ચાઓમાં જવું જરૂરી બની શકે છે, પરંતુ ચર્ચાનો હેતુ સમજાવવાનો છે વ્યાખ્યા આપવાનો નથી. ન્યાયાધીશો કાયદાઓનું અર્થઘટન કરે છે, તેઓ ચુકાદાઓનું અર્થઘટન કરતા નથી. તેઓ કાયદાના શબ્દોનું અર્થઘટન કરે છે; તેમના શબ્દો કાયદા તરીકે અર્થઘટન કરવાના નથી. લંડન ગ્રેવિંગ ડોક કો. લિ. વિ. હોર્ટન, ૧૯૫૧ એસી ૭૩૭ ના પૃષ્ઠ ૭૬૧ પર, લોર્ડ મેક ડેરમોટે અવલોકન કર્યું:

"આ બાબત, અલબત્ત, વિલેસ, જે. ના ચોક્કસ શબ્દો ને પાર્લામેન્ટના અધિનિયમના ભાગ રૂપે ગણીને અને તેને લાગુ પડતા અર્થઘટનના નિયમો લાગુ કરીને માત્રથી પતાવટ થઈ શકતી નથી. આ તે અત્યંત પ્રતિષ્ઠિત ન્યાયાધીશ દ્વારા વાસ્તવમાં ઉપયોગમાં લેવાયેલી ભાષાને આપવામાં આવતા મહાન ભારમાંથી ઘટાડો કરવા માટે નથી."

૧૧. હોમ ઓફિસ વિ. ડોર્સેટ ચાટ કો. ૧૯૭૦ ૨ AIIER ૨૯૪) માં લોર્ડ રીડે જણાવ્યું, "લોર્ડ એટકિનનું વક્તવ્ય... તેને કાયદાની વ્યાખ્યા હોય તેમ ગણવાનું નથી. નવી પરિસ્થિતિઓમાં તેને લાયકાતની જરૂર પડશે."

મેગારી, જે. એ શેફર્ડ હોમ્સ લિ. વિ. સેન્ધમ, ૧૯૭૧ ૧
ડબલ્યુએલઆર ૧૦૬૨) માં અવલોકન કર્યું:

"કોઈપણ વ્યક્તિએ, અલબત્ત, રસેલ, એલ. જે. ના અનામત
ચુકાદાનું પણ એ રીતે અર્થઘટન કરવું જોઈએ નહીં જાણે કે તે
પાર્લિમેન્ટનો અધિનિયમ હોય."

હેરીંગ્ટન વિ. બ્રિટિશ રેલ્વે બોર્ડ, ૧૯૭૨ ૨ ડબલ્યુએલઆર ૫૩૭)
માં લોર્ડ મોરિસે કહ્યું:

"કોઈ ભાષણ અથવા ચુકાદાના શબ્દોને જાણે કે તેઓ કોઈ
કાયદાકીય ઘડતરના શબ્દો હોય તે રીતે સારવાર કરવામાં હંમેશા
જોખમ રહેલું છે, અને તે યાદ રાખવું જોઈએ કે ન્યાયિક ઉચ્ચારણો
ચોક્કસ કેસની હકીકતોની સેટિંગમાં કરવામાં આવ્યા છે."

૧૨. સંજોગોની નમ્યતા, એક વધારાની અથવા અલગ હકીકત બે
કેસોમાં નિષ્કર્ષ વચ્ચે દુનિયાનો તફાવત લાવી શકે છે. નિર્ણય પર
આંધળો આધાર રાખીને કેસોનો નિકાલ કરવો યોગ્ય નથી.

૧૩. દાખલાઓ લાગુ કરવાના મામલામાં લોર્ડ ડેનિંગના નીચેના
શબ્દો લોકસ ક્લાસિક્સ બની ગયા છે:

"દરેક કેસ તેની પોતાની હકીકતો પર આધાર રાખે છે અને એક કેસ
અને બીજા કેસ વચ્ચેની નિકટની સમાનતા પૂરતી નથી કારણ કે

એક મહત્વપૂર્ણ વિગત પણ સમગ્ર પાસાને બદલી શકે છે. આવા કેસો નક્કી કરતી વખતે, વ્યક્તિએ (કોર્ડોઝો દ્વારા કહેવામાં આવ્યા મુજબ) એક કેસના રંગને બીજા કેસના રંગ સાથે મેળ ખાઈને કેસો નક્કી કરવાના પ્રલોભનને ટાળવું જોઈએ. તેથી, કેસ કઈ બાજુની રેખામાં આવે છે તે નક્કી કરવા માટે, બીજા કેસ સાથેનું વ્યાપક સામ્યિત્વનું બિલકુલ નિર્ણાયક નથી."

XXX XXX XXX XXX

"દાખલાને ફક્ત તે જ હદ સુધી અનુસરવામાં આવશે જ્યાં સુધી તે ન્યાયનો માર્ગ ચિહ્નિત કરે છે, પરંતુ તમારે સૂકા લાકડા કાપી નાખવા જોઈએ અને બાજુની ડાળીઓ છાંટવી જોઈએ, નહીં તો તમે તમારી જાતને ઝાડીઓ અને ડાળીઓમાં ખોવાયેલા જોશો. મારી વિનંતી ન્યાયના માર્ગને અવરોધોથી મુક્ત રાખવાની છે જે તેને અટકાવી શકે છે."

૫૫. ડિવિઝન બેન્ચને મોટા મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં લેવાની કોઈ તક મળી ન હતી જે આ રિટ અરજીઓમાં ઉદ્ભવ્યા છે અને ડિવિઝન બેન્ચ તે સમયે કલ્પના કે કલ્પના પણ કરી શકી ન હતી કે ચુકાદાને અલગ સંદર્ભમાં સમજાશે.

૫૬. જો હું શ્રી જાનીની દલીલ સ્વીકારું છું, તો ૨૦૧૧ ના નિયમો અને ૨૦૧૨ ના નિયમો બિનકાર્યક્ષમ બની જશે. ૨૦૧૧ ના નિયમોનો નિયમ-૧૧ અને ૨૦૧૨ ના નિયમોનો નિયમ-૧૧ એ પેરી મેટેરિયા (સમાન વિષય પર) છે. માત્ર

તફાવત એ છે કે ૨૦૧૧ ના નિયમો ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૭૨ ની કલમ ૩૫ હેઠળ ઘડવામાં આવ્યા છે, જ્યારે ૨૦૧૨ ના નિયમો સરકાર દ્વારા બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ સત્તાની રૂએ ઘડવામાં આવ્યા છે.

૫૭. જો કે, ટી.એ.ટી. નો ખ્યાલ સમાન રહે છે, બંને કેસોમાં ટી.એ.ટી. યોજવાનો ઉદ્દેશ્ય સમાન રહે છે, બંને કેસોમાં ટી.એ.ટી. નું મહત્વ પણ સમાન રહે છે.

૫૮. બંને કેસોમાં, જો સંબંધિત ઉમેદવારે ટી.એ.ટી. માં મેળવેલા ગુણ પરિણામની તારીખથી પાંચ વર્ષ સુધી માન્ય રહેશે અને વધુમાં જો કોઈ ઉમેદવારને ત્રણ વખત ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહેવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે તો રાજ્ય સરકારના મોંમાંથી તે કેવી રીતે કહી શકાય કે ૨૦૧૨ ની ટી.એ.ટી. પરીક્ષા ૨૦૧૪ માં બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરાતના અનુસંધાનમાં સરકારી શાળાઓમાં શિક્ષકોની ભરતી માટે લાગુ થશે નહીં. રેકૉર્ડ પરની ટી.એ.ટી. પરીક્ષાની ગુણપત્રક પણ દર્શાવે છે કે ૨૦૧૨ ને પ્રથમ પ્રયાસ તરીકે ગણવામાં આવ્યો હતો અને ૨૦૧૪ ની ટી.એ.ટી. પરીક્ષાને બીજા પ્રયાસ તરીકે ગણવામાં આવ્યો હતો. એવું લાગે છે કે સરકારી માધ્યમિક શાળાઓમાં શિક્ષકોની ભરતી ૨૦૦૭ ના વર્ષથી હાથ ધરવામાં આવી ન હતી. ૨૦૧૪ ના

વર્ષમાં પ્રથમ વખત ભરતી પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી હતી. ૨૦૧૧ પછી ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓમાં પણ એક પણ ભરતી કરવામાં આવી નથી. મને શ્રી ભટ્ટની આ દલીલમાં સાર જણાય છે કે એકવાર ટી.એ.ટી. પરીક્ષા પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે માન્ય ગણવામાં આવે છે અને ત્રણ પ્રયાસોની પણ પરવાનગી છે અને જો ઉમેદવાર એક કરતા વધુ વખત ઉપસ્થિત રહેવાનું પસંદ કરે છે અને સરેરાશ ગુણ ધ્યાનમાં લેવાના છે તો આવી સ્થિતિમાં પાંચ વર્ષના સમયગાળાની અંદર જ્યારે પણ કોઈપણ ભરતી હાથ ધરવામાં આવે ત્યારે ઉમેદવાર ખાનગી શાળા હોય કે સરકારી શાળા હોય શિક્ષકના પદ માટે અરજી કરવા માટે લાયક છે. જો ટી.એ.ટી. ને ભરતી-વાર સમજવાની હોય, તો ત્રણ પ્રયાસોનો પ્રશ્ન પણ ઉદ્ભવશે નહીં.

૫૯. મને એ વિચારવા દો કે શું અરજદારો "કાયદેસરની અપેક્ષા" ના સિદ્ધાંતના આધારે કોઈપણ રાહત માટે હકદાર છે.

૬૦. કાયદાકીય ભાષામાં "કાયદેસર" એટલે કે જે કાયદેસર છે, કાયદા દ્વારા કાયદેસર રીતે માન્ય છે અથવા કાયદા અનુસાર છે. "અપેક્ષા" એટલે અપેક્ષા રાખવાની અથવા આગળ જોવાની ક્રિયા અથવા ઉદાહરણ, કંઈક અપેક્ષિત અથવા આશા રાખવામાં આવેલ, કોઈ ઘટનાની સંભાવના અને "અપેક્ષા" મોટે ભાગે વ્યક્તિની સંભાવનાઓ સાથે સંબંધિત છે. ઇંગ્લેન્ડના હલ્સબરીઝ લોઝ,

ચોથી આવૃત્તિ, વોલ્યુમ-આઈ(આઈ) ૧૫૧ માં, "કાયદેસર અપેક્ષાઓ" નો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ જોવા મળે છે:

"વ્યક્તિને વહીવટી સત્તાધિકારી દ્વારા અમુક ચોક્કસ રીતે વર્તવાની કાયદેસર અપેક્ષા હોઈ શકે છે ભલે ખાનગી કાયદામાં તેને આવી સારવાર મેળવવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર ન હોય. આ અપેક્ષા સત્તાધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલી પ્રતિનિધિત્વ અથવા વચનમાંથી ઉદ્ભવી શકે છે, જેમાં ગર્ભિત પ્રતિનિધિત્વ અથવા સતત અગાઉની પ્રથાનું અસ્તિત્વ સામેલ છે. કાયદેસર અપેક્ષાના અનેક અલગ-અલગ પરિણામો હોઈ શકે છે; તે ન્યાયિક સમીક્ષા માટે અરજી કરવાની પરવાનગી મેળવવા માટે સ્થાનનો અધિકાર આપી શકે છે; તેનો અર્થ એ થઈ શકે છે કે સત્તાધિકારીએ તેને ન્યાયી ઠેરવવા માટે જાહેર નીતિના કેટલાક ઓવરરાઈડિંગ કારણ વિના અપેક્ષાને નિષ્ફળ બનાવવા માટે કાર્ય કરવું જોઈએ નહીં; અથવા તેનો અર્થ એ હોઈ શકે છે કે, જો સત્તાધિકારી કોઈ વ્યક્તિની કાયદેસર અપેક્ષાને નિષ્ફળ બનાવવાનો પ્રસ્તાવ મૂકે છે, તો તેણે તેને આ બાબતે રજૂઆત કરવાની તક આપવી જ જોઈએ. અદાલતો લાયસન્સિંગના કેસોમાં મૂળ અરજીઓ, નવીકરણ માટેની અરજીઓ અને રદ કરવા વચ્ચે પણ તફાવત કરે છે; જે પક્ષને લાયસન્સ મંજૂર કરવામાં આવ્યું છે તેને કાયદેસર અપેક્ષા હોઈ શકે છે કે જ્યાં સુધી ન કરવા માટે કોઈ સારું કારણ ન હોય ત્યાં સુધી તેનું નવીકરણ કરવામાં આવશે, અને તેથી તે માત્ર અનુદાન માટે અરજદાર કરતા વધુ પ્રક્રિયાગત સુરક્ષા માટે હકદાર હોઈ શકે છે."

૬૧. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. હિન્દુસ્તાન ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન, એઆઈઆર ૧૯૯૪ એસસી ૯૮૮ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે નિર્દેશ કર્યો છે કે

કાયદેસર અપેક્ષાનો ખ્યાલ સૌપ્રથમ શિમ્પ્ટ વિ. સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર હોમ અફેર્સ, (૧૯૬૯) ૨ સીએચ ૧૪૯ માં ઇંગ્લેન્ડના કાયદામાં પ્રવેશ્યો હતો, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે મર્યાદિત સમય માટે યુનાઇટેડ કિંગડમમાં પ્રવેશવાની રજા આપવામાં આવેલા વિદેશીને મંજૂર સમય માટે રોકાવવાની મંજૂરી મળવાની કાયદેસર અપેક્ષા હતી અને જો સમય પૂરો થાય તે પહેલાં તે પરવાનગી રદ કરવામાં આવે તો તે વિદેશીને રજૂઆત કરવાની તક આપવી જોઈએ. ત્યારબાદ આ ખ્યાલ અનેક કેસોમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે. હૉંગકોંગના એ.જી. વિ. એન યુએન શિયુ, (૧૯૮૩) ૨ એસી ૬૨૯ માં, લોર્ડ ફેઝરે કહ્યું કે "સાર્વજનિક સત્તાધિકારી તેના પાલન કરવાના વચનોથી બંધાયેલા છે તે સિદ્ધાંત, શરત એ છે કે તેઓ તેમની ફરજ સાથે વિરોધાભાસ ન કરે, હૉંગકોંગ સરકાર દ્વારા પ્રતિવાદીને આપવામાં આવેલા વચનને લાગુ પડે છે કે દરેક કેસ તેના ગુણદોષના આધારે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે." કાઉન્સિલ ઓફ સિવિલ સર્વિસિસ યુનિયન વિ. મિનિસ્ટર ફોર ધ સિવિલ સર્વિસ, (૧૯૮૪) ૩ ઓલ ઈઆર ૯૩૫ માં, એક પ્રશ્ન ઉદ્ભવ્યો કે શું કર્મચારીઓની સલાહ લીધા વિના ટ્રેડ યુનિયન સભ્યપદનો અધિકાર પાછો ખેંચવાનો મંત્રીનો નિર્ણય માન્ય હતો કે કેમ, જે અરજદારના મતે પરામર્શની નિયમિત પ્રધાના અસ્તિત્વમાંથી ઉદ્ભવતી તેની કાયદેસર અપેક્ષા હતી. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રવર્તમાન પ્રથા મુજબ કર્મચારીઓની સલાહ લેવાની મંત્રીની ફરજ હતી અને કર્મચારી પાસે કાનૂની અધિકાર ન હોવા છતાં, તેને કાયદેસર અપેક્ષા હતી કે પ્રવર્તમાન પ્રથા અનુસરવામાં આવશે. મંત્રી તરફથી રજૂ કરાયેલા પુરાવાના આધારે એવો દાવો

કરવામાં આવ્યો હતો કે સલાહ ન લેવાનો નિર્ણય રાષ્ટ્રીય સુરક્ષાના કારણોસર લેવામાં આવ્યો હતો. કોર્ટે નીચે મુજબ ઠેરવ્યું:-

"પીડિત વ્યક્તિ ન્યાયિક સમીક્ષા શરૂ કરવા માટે હકદાર હતી જો તેણે દર્શાવ્યું કે જાહેર સત્તાધિકારીનો નિર્ણય તેને ભૂતકાળમાં માણવાની મંજૂરી આપવામાં આવેલા કેટલાક લાભ અથવા ફાયદાથી વંચિત કરીને તેને અસર કરે છે અને જે તે પાછો ખેંચવાના તર્કસંગત કારણો આપવામાં ન આવે અને તે કારણો પર ટિપ્પણી કરવાની તક આપવામાં ન આવે અથવા તેને ખાતરી મળી ન હોય ત્યાં સુધી તે માણવાનું ચાલુ રાખવાની કાયદેસર અપેક્ષા રાખી શકે છે કે તેને પાછો ખેંચવા સામે રજૂઆત કરવાની તક આપવામાં આવે તે પહેલાં તે પાછો ખેંચવામાં આવશે નહીં."

જો કે ધ્યાન દોરીને,

"તાજેતરમાં વહીવટી કાયદામાં ખાસ કરીને કરારના ક્ષેત્રમાં અરજી કરતી વખતે કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતને સેવામાં લાવવામાં આવી રહ્યો છે," સુપ્રીમ કોર્ટે ઉમેરવાનું ચાલુ રાખ્યું,

"આપણે આ વિષય પર આ કોર્ટનો કોઈ ચુકાદો જોયો નથી જે કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતના અર્થ અને અવકાશને સમજાવે, તેથી અમે આ તબક્કે તેની થોડી વધુ વિગતવાર તપાસ કરવા માંગીએ છીએ," અને પ્રશ્નો મૂક્યા,

"અપેક્ષક કોણ છે અને અપેક્ષાનું સ્વરૂપ શું છે? આવી અપેક્ષા ક્યારે કાયદેસર બને છે અને તેના માટેનો આધાર શું છે? કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતને આકર્ષતા કેસોમાં નિર્ણય લેતી વખતે વહીવટી સત્તાવાળાઓની ફરજો શું છે."

સુપ્રીમ કોર્ટે ત્યારબાદ ઉપરોક્તનો જવાબ નીચે મુજબ આપ્યો છે:-

"૨૮. સમય એ ત્રિ-ફોલ્ડ વર્તમાન છે: આપણે અનુભવીએ છીએ તેમ વર્તમાન, વર્તમાન સ્મૃતિ તરીકે ભૂતકાળ અને વર્તમાન અપેક્ષા તરીકે ભવિષ્ય. કાનૂની હેતુઓ માટે, અપેક્ષા એ અપેક્ષા જેવી હોઈ શકે નહીં. તે ઈચ્છા, ઝંખના અથવા આશાથી અલગ છે કે ન તો તે અધિકારના આધારે દાવો કે માંગ રજૂ કરી શકે છે. ઈચ્છા, ઝંખના અથવા આશા ગમે તેટલી ગંભીર અને નિખાલસ હોઈ શકે છે અને વ્યક્તિ ગમે તેટલા આત્મવિશ્વાસ સાથે તેની પૂર્તિની રાહ જોઈ શકે છે, તેઓ પોતે દાવો કરી શકાય તેવી અપેક્ષા બની શકતા નથી અને માત્ર નિરાશા કાનૂની પરિણામોને આકર્ષિત કરતી નથી. નૈતિક જવાબદારી તરફ દોરી જતી પવિત્ર આશા પણ કાયદેસર અપેક્ષા બની શકતી નથી. અપેક્ષાની કાયદેસરતા માત્ર ત્યારે જ અનુમાન કરી શકાય છે જો તે કાયદાની મંજૂરી પર અથવા રિવાજ પર અથવા નિયમિત અને કુદરતી ક્રમમાં અનુસરવામાં આવતી સ્થાપિત પ્રક્રિયા પર સ્થાપિત હોય. વળી તે અસલી અપેક્ષાથી અલગ છે. આવી અપેક્ષા ન્યાયસંગત રીતે કાયદેસર અને રક્ષણ યોગ્ય હોવી જોઈએ. આવી દરેક કાયદેસર અપેક્ષા પોતાનામાં કોઈ અધિકારમાં ફેરવાતી નથી અને તેથી તે પરંપરાગત અર્થમાં અધિકારની સમકક્ષ નથી."

"૨૯. એ નોંધવું પડશે કે વહીવટી કાયદામાં કાયદેસર અપેક્ષાનો ખ્યાલ હવે નિઃશંકપણે પૂરતું મહત્વ પ્રાપ્ત કરી ચૂક્યો છે. એવું જણાવવામાં આવે છે કે વહીવટી કાર્યવાહીની સમીક્ષા માટે અદાલતો દ્વારા બનાવવામાં આવેલા લાંબી યાદીમાં "કાયદેસર અપેક્ષા" એ નવી ભરતી છે અને આ રચના કુદરતી ન્યાયના નિયમો, અસંગતતા, સ્થાનિક સત્તાવાળાઓની વિશ્વાસુ ફરજ અને "ભવિષ્યમાં કદાચ પ્રમાણસરતાના સિદ્ધાંત" જેવા સિદ્ધાંતોની બાજુમાં તેનું સ્થાન લે છે. એચ.ડબલ્યુ.આર. વેડ દ્વારા એડમિનિસ્ટ્રેટિવ લૉ, છઠ્ઠી આવૃત્તિના પાના ૪૨૪ પરનો એક ફકરો નીચે મુજબ વાંચે છે:-

"આ ખુલાસાત્મક નિર્ણયો છે. તેઓ દર્શાવે છે કે અદાલતો હવે સરકારી વિભાગો દ્વારા તેમના પ્રકાશિત નિવેદનોનું સન્માન કરવાની અથવા અન્યથા નાગરિક સાથે સંપૂર્ણ વ્યક્તિગત વિચારણા સાથે વર્તવાની અપેક્ષા રાખે છે. અસંગતતાના સ્વરૂપમાં અન્યાય અહીં કુદરતી ન્યાયના ઉદ્ધંધનના સ્વરૂપમાં અન્યાયની નજીક આવે છે, અને કાયદેસર અપેક્ષાનો સિદ્ધાંત બંને સંદર્ભોમાં કાર્ય કરી શકે છે. તે સ્પષ્ટ છે, વધુમાં, પ્રક્રિયાગત વિરુદ્ધ નોંધપાત્ર ન્યાયનો આ સિદ્ધાંત એસ્ટોપેલ અને ગેરમાર્ગે દોરતી સલાહ વિશેના કેટલાક સ્થાપિત નિયમોને નબળા બનાવી શકે છે, જે અન્યાયી રીતે કાર્ય કરવાનું વલણ ધરાવે છે. લોર્ડ સ્કારમેને ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે સત્તાના કથિત ઉપયોગમાં અન્યાય એ સત્તાના દુરુપયોગ અથવા અતિરેક સમાન હોઈ શકે છે, અને આ એક મહત્વપૂર્ણ સામાન્ય સિદ્ધાંત તરીકે વિકસિત થવાની સંભાવના છે."

"ઉપરોક્ત પુસ્તકના પૃષ્ઠ પરર પરનો અન્ય એક ફકરો નીચે મુજબ વાંચે છે:

સાંભળવાના અધિકારને પ્રતિબંધિત કરવાના હેતુ માટે જ "કાયદેસર અપેક્ષા" કાયદામાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. તે એવા કેસમાં પ્રથમ વખત દેખાઈ જ્યાં 'સાયન્ટોલોજી' ના વિદેશી વિદ્યાર્થીઓને હોમ સેક્રેટરી દ્વારા નીતિના કૃત્ય તરીકે તેમના પ્રવેશ પરમિટના વિસ્તરણનો ઈનકાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમણે જાહેરાત કરી હતી કે આ સંપ્રદાયને કોઈ વિવેકપૂર્ણ લાભ આપવામાં આવશે નહીં. કોર્ટ ઓફ અપીલે ચોજ્યું કે તેમની પાસે મંજૂર સમયથી આગળ વિસ્તરણની કોઈ કાયદેસર અપેક્ષા નહોતી અને તેથી સુનાવણીનો કોઈ અધિકાર નહોતો, જો કે તે સમયની અંદર તેમના પરમિટ રદ કરવાથી કાયદેસર અપેક્ષા વિરુદ્ધ હોત. નીતિના સત્તાવાર નિવેદનો તેથી, કાયદેસર અપેક્ષા રદ કરી શકે છે, જેમ કે આપણે ઉપર જોયું છે. એક અલગ સંદર્ભમાં, જ્યાં કાર-હાયર ડ્રાઈવરોએ એરપોર્ટ બાય-લોઝ સામે વારંવાર ઉદ્ધંધન કર્યું હતું, જેમાં ઘણી દોષિતો અને ચૂકવણી ન કરાયેલા દંડ હતા, એવું માનવામાં આવતું હતું કે એરપોર્ટ સત્તાધિકારી દ્વારા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે તે પહેલાં તેમને સાંભળવાની કાયદેસર અપેક્ષા નહોતી.

કાયદેસર અપેક્ષા વિશેના સૂચનોમાં થોડી અસ્પષ્ટતા છે, જેનો અર્થ કાં તો નિષ્પક્ષ સુનાવણીની અપેક્ષા અથવા લાયસન્સ અથવા અન્ય લાભની અપેક્ષા હોઈ શકે છે જેની શોધ કરવામાં આવી રહી છે. પરંતુ પરિણામ બંને કિસ્સાઓમાં સમાન છે; કાયદેસર અપેક્ષાની ગેરહાજરી સાર્વજનિક સત્તાધિકારીને સુનાવણી પૂરી પાડવાથી મુક્ત કરશે."

૬૨. કેટલાક કેસોમાં એ પ્રશ્ન ઉદ્ભવ્યો કે શું કાયદેસર અપેક્ષાઓનો ખ્યાલ માત્ર પ્રક્રિયા પર જ અસર કરે છે કે શું તેની નોંધપાત્ર અસર પણ હોઈ શકે છે અને જો હા તો કઈ હદ સુધી. એટ. જન. ફોર ન્યૂ સાઉથ વેલ્સ વિ. કિપન, (૧૯૯૦) ૬૪ ઓસ્ટ્રેલિયન લૉ જર્નલ રિપોર્ટ્સ ૩૨૭ એ ઓસ્ટ્રેલિયાનો એક કેસ છે જેમાં આ પાસા સાથે વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો છે. તે કેસમાં લોકલ કોર્ટ્સ એક્ટ દ્વારા કોર્ટ્સ ઓફ પેટી સેશન્સ નાબૂદ કરવામાં આવી અને તેના સ્થાને લોકલ કોર્ટ્સ મૂકવામાં આવી. એક્ટની કલમ ૧૨ ગવર્નરને નવી કોર્ટ સિસ્ટમમાં મેજિસ્ટ્રેટ બનવા માટે કોઈપણ લાયક વ્યક્તિની નિમણૂક કરવા સક્ષમ બનાવે છે. શ્રી કિપન, જેઓ જૂની સિસ્ટમ હેઠળ કોર્ટ ઓફ પેટી સેશન્સના પ્રભારી સ્ટાઈપેન્ડિયરી મેજિસ્ટ્રેટ હતા, તેમણે નવી સિસ્ટમ હેઠળ નિમણૂક માટે અરજી કરી હતી, પરંતુ ના મંજૂર કરવામાં આવી હતી. જેને પડકારવામાં આવ્યો હતો. પસંદગી સમિતિએ તેની સામગ્રીની નોટિસ આપ્યા વિના તેના પરના પ્રતિકૂળ અહેવાલને ધ્યાનમાં લીધો હતો તે આધારે અપીલ કોર્ટ દ્વારા પડકારને મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. હાઈકોર્ટ સમક્ષ તે આદેશ સામે એટર્ની જનરલ દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલમાં, શ્રી કિંપન તરફથી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ગુણદોષના આધારે તેમની અરજીને ધ્યાનમાં રાખીને તેમને તેમના ભૂતકાળના સહકર્મીઓની જેમ જ સારવાર આપવામાં આવશે તેવી તેમને કાયદેસર અપેક્ષા હતી. સિદ્ધાંતના નોંધપાત્ર પ્રભાવના સ્વરૂપ પર આવતા, બ્રેનન, જે. એ અવલોકન કર્યું કે કાયદેસર અપેક્ષાઓનો સિદ્ધાંત "ગુણદોષ પર સમીક્ષામાંથી કોર્ટને બંધ કરતી દરવાજો ખોલવો જોઈએ નહીં." અને અદાલતોએ અપેક્ષાઓ

પૂરી કરવામાં નિષ્ફળ ગયેલા વહીવટી કૃત્યો અથવા નિર્ણયોને રદ કરીને "ગુણદોષના પ્રતિબંધિત ક્ષેત્રમાં" અતિક્રમણ કરવું જોઈએ નહીં. સમાન કેસમાં મેસન, સી.જે., એવું માનતા હતા કે જો કાયદેસર અપેક્ષાઓને નોંધપાત્ર સુરક્ષા આપવામાં આવે છે તો તે "નિર્ણય લેનારને અંતે તે નિર્ણય લેવાથી અટકાવીને વહીવટી નિર્ણયો પર નિર્ણાયક હસ્તક્ષેપ કરવાના વિરોધનો સામનો કરશે જે તે અથવા તેણી સંજોગોમાં સૌથી યોગ્ય માને છે."

૬૩. આર.વી. સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ધ હોમ ડિપાર્ટમેન્ટ, એક્સ પાર્ટ રેડુડોક, (૧૯૮૭) ૨ ઓલ ઇઆર ૫૧૮ માં, ટેલર, જે. એ ઉપરોક્ત કેટલાક કેસોમાં નાખેલા રેશન (તર્ક) નો સંદર્ભ લીધા પછી નીચે મુજબ યોજ્યું:-

"આ સત્તાવાળાઓ પરથી હું નિષ્કર્ષ કરું છું કે કાયદેસર અપેક્ષાઓ સિદ્ધાંત આવશ્યકપણે નિષ્પક્ષપણે વર્તવાની ફરજ લાદે છે. જ્યારે મોટાભાગના કેસો, લોર્ડ રોસ્કીલે કહ્યું તેમ, સાંભળવાના અધિકાર સાથે સંબંધિત છે, ત્યારે મને લાગતું નથી કે આ સિદ્ધાંત આટલો મર્યાદિત છે. વાસ્તવમાં, એવા કેસમાં જ્યાં પૂર્વધારણા મુજબ સાંભળવાનો કોઈ અધિકાર નથી, ત્યાં મંત્રી દ્વારા તેઓ કેવી રીતે આગળ વધશે તે અંગે આપવામાં આવેલ વચન કે બાંધધરી પાળવામાં આવે તે ન્યાયી વ્યવહાર માટે વધુ મહત્વપૂર્ણ માનવામાં આવી શકે છે. અલબત્ત આવા વચન અથવા બાંધધરી તેની કાનૂની ફરજ અથવા અહીંની જેમ પ્રીરોગેટિવ (વિશેષાધિકાર) સત્તાના ઉપયોગમાં તેની ફરજ સાથે વિરોધાભાસ ન કરવી જોઈએ. હું સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટના

વકીલની દલીલ સ્વીકારું છું કે પ્રતિવાદી તેના વિવેકબુદ્ધિને બાંધી શકતો નથી. નીતિ જાહેર કરીને તે તેને બદલવાની કોઈપણ સંભવિત જરૂરિયાતને બાકાત રાખતો નથી. પરંતુ પછી જો વર્તમાન નીતિ પ્રકાશિત કરવાની પ્રથા રહી હોય, તો નિષ્પક્ષપણે વ્યવહાર કરવામાં તેની નવી નીતિ પ્રકાશિત કરવી તેના માટે ફરજિયાત હોઈ શકે છે, સિવાય કે તે ફરીથી તેની ફરજો સાથે વિરોધાભાસ કરશે. જો અહીંના માપદંડોને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષાના કારણોસર બદલવાની જરૂર હોત, તો નિઃશંકપણે પ્રતિવાદી તેમને બદલી શક્યો હોત. જો તે કારણો તેને નવા માપદંડો પ્રકાશિત કરતા અટકાવતા હોત, તો નિઃશંકપણે તે તેમ કરવાનું ટાળી શક્યો હોત. તેણે માપદંડો રાખવાનું પણ નક્કી કર્યું હતું પરંતુ રાષ્ટ્રીય સુરક્ષાના કારણોસર આ એક જ કેસમાં તેનાથી અલગ જવાનું નક્કી કર્યું હતું, તો નિઃશંકપણે તે કારણો જીસીએચક્યુ કેસની જેમ ન્યાયિક સમીક્ષા સામે બચાવ પૂરો પાડત."

૬૪. બ્રીન વિ. અમાલગામેટેડ એન્જિનિયરિંગ યુનિયન, (૧૯૭૧) ૨ ક્વીન બેન્ચ ડિવિઝન ૧૭૫ માં, લોર્ડ ડેનિંગે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"જો કોઈ માણસ એવા વિશેષાધિકારની શોધ કરે છે જેના પર તેનો કોઈ ખાસ દાવો નથી જેમ કે કેટલાક પદ પર નિમણૂક તો તેને એક શબ્દ પણ કહ્યા વગર પાછો મોકલી શકાય છે. તેને સાંભળવાની જરૂર નથી. કોઈ સ્પષ્ટીકરણ આપવાની જરૂર નથી; શ્રીમિસ્ટ વિ. સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર હોમ અફેર્સ (૧૯૬૯) ૨ સીએચ ૧૪૯, ૧૭૦-૧૭૧ માં ટાંકવામાં આવેલા કેસો જુઓ. પરંતુ જો તે એવો માણસ છે જેની મિલકત દાવ પર છે, અથવા જેને તેની આજીવિકાથી વંચિત રાખવામાં

આવી રહ્યો છે, તો કારણો આપવા જોઈએ કે શા માટે તેને ફગાવી દેવામાં આવી રહ્યો છે, અને તેને સાંભળવાની તક આપવી જોઈએ. હું આગળ જાઉં છું. જો તે એવો માણસ છે જેને કોઈ અધિકાર અથવા રસ છે, અથવા કોઈ કાયદેસર અપેક્ષા છે કે જેને સુનાવણી વગર અથવા આપેલા કારણો વગર વંચિત રાખવું ન્યાયી રહેશે નહીં, તો આ તેને પૂરા પાડવા જોઈએ, જે કેસની માંગ હોય તે અનુસાર."

૬૫. જ્યારે કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતના આધારે પડકાર ફેંકવામાં આવે છે, ત્યારે સુપ્રીમ કોર્ટે નિર્દેશ કર્યો કે તેનાથી કોઈપણ સ્ફટિકીકૃત અધિકારની ગેરહાજરીમાં વહીવટી સત્તાવાળાઓ પાસેથી સીધી રીતે રાહતનો દાવો કરવા માટે અવકાશ મળશે નહીં. આવી કાયદેસર અપેક્ષાના રક્ષણ માટે અપેક્ષાની પૂર્તિની જરૂર નથી જ્યાં કોઈ ઓવરરાઈડિંગ જાહેર હિત અન્યથા માંગ કરે છે અથવા છેલ્લી મિનિટ પર સ્થિતિ બદલાય છે દા.ત. નીતિમાં ફેરફાર, નિયમો અને નિયમોમાં સુધારો વગેરે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં કોઈ ચોક્કસ નિર્ણય લઈને વ્યક્તિની કાયદેસર અપેક્ષા પૂરી થતી નથી ત્યારે નિર્ણય લેનારે કેટલાક ઓવરરાઈડિંગ જાહેર હિત દર્શાવીને આવી અપેક્ષાના ઇનકારને ન્યાયી ઠેરવવો જોઈએ. પ્રસ્તુત કેસમાં પસંદગી યાદીમાંથી અરજદારોના નામ રદ કરવાના હેતુ માટે કોઈ જાહેર હિત પ્રોજેક્ટ કરવામાં આવી રહ્યું નથી પરંતુ આ કોર્ટના ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયને આવી અપેક્ષાના ઇનકાર માટે આધાર બનાવવામાં આવી રહ્યો છે.

૬૬. જે વ્યક્તિ કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંત પર પોતાનો દાવો આગળ ધપાવે છે, તેણે પ્રથમ પ્રથામાં સંતુષ્ટ કરવું જોઈએ કે એક આધાર છે અને તેથી દાવો કરવા માટેનો (સ્થાનનો અધિકાર) છે. તેને ધ્યાનમાં લેતી વખતે અનેક પરિબળો જે આવી કાયદેસર અપેક્ષાને જન્મ આપે છે તે હાજર હોવા જોઈએ. સત્તાધિકારી દ્વારા લેવામાં આવેલો નિર્ણય મનસ્વી, અસંગત અને જાહેર હિતમાં ન લેવાયેલો હોવાનું જણાયું હોવું જોઈએ. જો તે નીતિનો પ્રશ્ન છે, તો નીતિના ફેરફાર દ્વારા પણ, કોર્ટ આવા નિર્ણયમાં દખલ કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે. આપેલા કેસમાં શું આવી હકીકતો અને સંજોગો છે, જે કાયદેસર અપેક્ષાને જન્મ આપે છે, તે મુખ્યત્વે હકીકતનો પ્રશ્ન હશે. જો આ પરીક્ષણો સંતોષાય છે અને જો કોર્ટ સંતુષ્ટ છે કે કાયદેસર અપેક્ષાનો કેસ બનાવવામાં આવ્યો છે તો પછીનો પ્રશ્ન એ હશે કે આવી કાયદેસર અપેક્ષાને અસર કરતા નિર્ણય લેતા પહેલા સુનાવણીની તક આપવામાં નિષ્ફળતાથી ન્યાયની નિષ્ફળતા થઈ છે કે કેમ અને તે આધારે નિર્ણય રદ કરવો જોઈએ કે કેમ. જો તેમ હોય તો રાહત શું હોવી જોઈએ તે ફરીથી અનેક પરિબળો પર આધાર રાખતી બાબત હશે.

૬૭. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે શિમ્ડ્ટ (૧૯૬૯(૨) સીએચ૧૪૯) માંથી ટાંક્યું છે:-

....જો આપેલા કેસમાં કાયદેસર અપેક્ષાનો ઇનકાર એ ગેરંટીડ અધિકારોના ઇનકાર સમાન હોય અથવા મનસ્વી, ભેદભાવયુક્ત, અન્યાયી અથવા પક્ષપાતી હોય, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું કુલ

દુરુપયોગ અથવા ઉલ્લંઘન હોય, તો તેને અનુરોધ ૧૪ ને આકર્ષતા જાણીતા આધારો પર પ્રશ્ન કરી શકાય છે પરંતુ માત્ર કાયદેસર અપેક્ષાના આધારે દાવો ઇપસો ફેક્ટો આ સિદ્ધાંતોને આહ્વાન કરવાનો અધિકાર આપી શકતો નથી. તે વિચારણા કરવા માટેના આધારોમાંથી એક હોઈ શકે છે પરંતુ કોર્ટે વેલ (પડદો) હટાવવો જોઈએ અને જોવું જોઈએ કે નિર્ણય દખલગીરીની વોરંટ આપતા આ સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરતો નથી. તે હકીકતો અને આવી હકીકતોને લાગુ પડતા વહીવટી કાયદાના માન્ય સામાન્ય સિદ્ધાંતો પર ખૂબ જ નિર્ભર છે અને કાયદેસર અપેક્ષાનો ખ્યાલ જે વહીવટી કાર્યવાહીની સમીક્ષા માટે અદાલતો દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ખ્યાલોની લાંબી યાદીમાં નવી ભરતી છે, તેને સામાન્ય કાનૂની મર્યાદાઓ સુધી મર્યાદિત રાખવો આવશ્યક છે જે ચોક્કસ કેસમાં વહીવટી સત્તાના ભાવિ ઉપયોગની રીત માટે લાગુ અને બંધનકર્તા છે. તે અનુસરે છે કે કાયદેસર અપેક્ષાનો ખ્યાલ એ "ફુદરતી ન્યાયના ટ્રેઝરીને ખોલતી ચાવી નથી અને તેણે કોર્ટને ગુણદોષ પર સમીક્ષામાંથી બંધ કરતી દરવાજા ખોલવા જોઈએ નહીં," ખાસ કરીને જ્યારે અટકળો અને અનિશ્ચિતતાનું તત્વ તે ખ્યાલમાં જ અંતર્નિહિત હોય. એટર્ની જનરલ ફોર ન્યૂ સાઉથ વેલ્સના કેસમાં ચેતવણી આપવામાં આવી છે તેમ અદાલતોએ પોતાને સંયમિત રાખવા જોઈએ અને આવા દાવાઓને યોગ્ય રીતે કાનૂની મર્યાદાઓ સુધી મર્યાદિત રાખવા જોઈએ. તે એક સદ્ભાવના પૂર્વકની ચેતવણી છે. નહિતર કરારો, લાયસન્સ વગેરેમાં હિત ધરાવતા સંસાધનવાળા મુકદ્દમેબાજ તેના પોતાના હિતને આગળ વધારવા માટે નિર્દેશક સિદ્ધાંતો દ્વારા આદેશિત કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓને નિષ્ફળ બનાવવામાં સફળતાપૂર્વક સામેલ થઈ શકે છે. બદલાતા દ્રશ્યમાં ચેતવણી ખાસ કરીને વધુ મહત્વપૂર્ણ બને છે."

૬૮. સેક્રેટરી, સ્ટેટ ઓફ કાર્પોરેટ વિ. ઉમાદેવી ૨૦૦૬ (૪) એસસીસી ૧ માં સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણીય બેન્ચે તે સંજોગોનો સંદર્ભ આપ્યો જેમાં કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતને નીચે મુજબ આહ્વાન કરી શકાય છે:

"જો વહીવટી સત્તાધિકારીના નિર્ણયો વ્યક્તિને કેટલાક લાભ અથવા ફાયદાથી વંચિત કરીને અસર કરે છે જે ક્યાં તો (૧) ભૂતકાળમાં તેને નિર્ણય લેનાર દ્વારા માણવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી અને જે તે પરત ખેંચવા માટેના કેટલાક તર્કસંગત કારણો તેને સંચાર ન કરવામાં આવે ત્યાં સુધી માણવાનું ચાલુ રાખવાની કાયદેસર અપેક્ષા રાખી શકે છે જેના પર તેને ટિપ્પણી કરવાની તક આપવામાં આવી છે; અથવા (૨) તેણે નિર્ણય લેનાર પાસેથી ખાતરી મેળવી છે કે તેને પાછા ખેંચવામાં આવશે નહીં કારણો આગળ વધારવાની તક આપ્યા વિના કે શા માટે તેમને પાછા ખેંચવા જોઈએ નહીં."

૬૯. અન્ય એક બંધારણીય બેન્ચે, સિદ્ધાંતનો સંદર્ભ આપતા, કન્ફેડરેશન ઓફ એક્સ-સર્વિસમેન એસોસિએશન્સ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા ૨૦૦૬ (૮) જેટી ૫૪૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"નિઃશંકપણે, આ સિદ્ધાંત વહીવટી કાયદાના વિકાસમાં અને ખાસ કરીને 'ન્યાયિક સમીક્ષા' સંબંધિત કાયદામાં મહત્વપૂર્ણ સ્થાન ધરાવે છે. સદર સિદ્ધાંત હેઠળ, વ્યક્તિને કાયદામાં લાભ પ્રાપ્ત કરવાનો કોઈ

અધિકાર ન હોવા છતાં વહીવટી સત્તાધિકારી દ્વારા ચોક્કસ રીતે વર્તવાની વાજબી અથવા કાયદેસર અપેક્ષા હોઈ શકે છે. આવી સ્થિતિમાં, જો કોઈ વહીવટી સત્તાધિકારી દ્વારા તેના હિતોને પ્રતિકૂળ અસર કરતો નિર્ણય લેવામાં આવે છે, તો તેને સતત લાભ પ્રાપ્ત કરવાના તથ્ય, લાભ પ્રાપ્ત કરવાની કાયદેસર અપેક્ષા અથવા વિશેષાધિકાર જે તેણે આખી જિંદગી માણ્યો છે તેના પ્રકાશમાં વાજબી ફરિયાદ હોઈ શકે છે. આવી અપેક્ષા કાં તો સ્પષ્ટ વચનમાંથી અથવા સતત પ્રથામાંથી ઉદ્ભવી શકે છે જેની અરજદાર ચાલુ રહેવાની વાજબી અપેક્ષા રાખી શકે છે."

"તેથી આવા કેસોમાં, કોર્ટ વહીવટી સત્તાધિકારીને ન્યાયિક રીતે કાર્ય કરવાનો આગ્રહ ન રાખી શકે પરંતુ તેમ છતાં તેને નિષ્પક્ષપણે કાર્ય કરવાનો આગ્રહ રાખી શકે છે. આ સિદ્ધાંત તે સિદ્ધાંત પર આધારિત છે કે સદ્ વહીવટ તેના પાલનની માંગ કરે છે અને જ્યાં કાયદાની જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં પણ લાંબા સમય સુધી ચોક્કસ પ્રથા અપનાવી છે, તેણે નાગરિકોને ભોગવેલા લાભ અથવા વિશેષાધિકારથી વંચિત કર્યા વિના સદર પ્રથાનું પાલન કરવું જોઈએ."

૭૦. આમ, ઉપરના પરથી ઓછામાં ઓછી એક બાબત સ્પષ્ટ છે કે માત્ર કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતના આધારે કોઈ રાહત આપવામાં આવવી જોઈએ નહીં. કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતને કેસના રેકૉર્ડમાંથી ઉભરી આવતી અન્ય પરિસ્થિતિઓ સાથે મદદમાં લાવી શકાય છે જેમાં કોઈ અધિકાર જો અબાધિત અધિકાર ન હોય તો પણ સામેલ છે.

૭૧. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાના પગલે વાદગ્રસ્ત નિર્ણય અચાનક લેવામાં આવ્યો હતો અને એવી રીતે કે તેણે અરજદારોની આશાઓ અને અપેક્ષાઓ પર સંપૂર્ણપણે પાણી ફેરવી દીધું છે. પ્રથમ, રાજ્ય સામાવાળાઓએ ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાનું ખોટું અર્થઘટન અને ગેરસમજ કરી છે, બીજું, નિર્ણય જાહેર હિતમાં લેવામાં આવ્યો નથી અને ત્રીજું, નીતિમાં એવું કોઈ પરિવર્તન થયું નથી. પુનરાવર્તનના ભોગે પણ હું કહી શકું છું કે રાજ્ય સરકાર નિમણૂક પત્રો ઇશ્યુ કરવા માટે તૈયાર હતી પરંતુ રાજ્યના મતે ન્યાયિક ચુકાદાને કારણે પરિસ્થિતિ બદલાઈ ગઈ. એકવાર ન્યાયિક ચુકાદો મારા દ્વારા સમજાવ્યા મુજબ બાજુ પર મૂકવામાં આવે છે ત્યારે આવી સ્થિતિમાં અરજદારો માગણી કર્યા મુજબની રાહતો માટે હકદાર છે.

૭૨. મને થોડી અલગ દ્રષ્ટિએ આ બાબત પર વિચાર કરવા દો.

૭૩. પ્રસ્તુત કેસમાં અરજદારોની અગાઉથી જ પદ માટે પસંદગી થઈ ચૂકી હતી. અગાઉ અવલોકન કર્યા મુજબ તેમને નિમણૂક પત્રો એકત્રિત કરવા માટે ચોક્કસ તારીખે ઉપસ્થિત રહેવા માટે પણ જાણ કરવામાં આવી હતી. તે તબક્કે પણ, જો ઉમેદવારોના વ્યક્તિગત હિત વિરુદ્ધ જાહેર હિતની માંગ હોય અથવા નીતિમાં ફેરફારના પગલે સત્તાવાળાઓ નિમણૂકનો ઇનકાર કરી શક્યા હોત. જો કે, ઊભી થયેલી પરિસ્થિતિ માટે કોને જવાબદાર ગણવા જોઈએ. રાજ્ય સરકાર કહે છે કે તે

હાઈકોર્ટનો ચુકાદો છે જેનાથી અસમંજસ ઊભી કરી અને બીજી બાજુ, અરજદારોનું કહેવું છે કે જો તેમને અગાઉથી જણાવવામાં આવ્યું હોત કે તેમણે ૨૦૧૪ માં લેવાયેલા ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહેવું પડશે તો કદાચ તેઓ ચોક્કસપણે ઉપસ્થિત રહ્યા હોત અને આ સમસ્યા ઉદ્ભવી ન હોત. અરજદારોએ સત્તાવાળાઓ પર સંપૂર્ણ વિશ્વાસ મૂક્યો હતો કારણ કે તેઓને તે સમજાવાયું હતું કે સરકારી શાળામાં માધ્યમિક શિક્ષક તરીકેની નિમણૂક માટે ટી.એ.ટી. ૨૦૧૨ નું પરિણામ સારું રહેશે. તેથી, હું તે મંતવ્યનો છું કે ભલે એવું ન કહી શકાય કે રાજ્ય સરકારે અરજદારોને ગેરમાર્ગે દોર્યા હતા અથવા ભ્રમિત કર્યા હતા પરંતુ તે જ સમયે તે કહ્યા વગર સમજાઈ જાય છે કે તેમને એવું પણ કહેવામાં આવ્યું ન હતું કે તેઓ ટી.એ.ટી. ૨૦૧૨ ના આધારે સરકારી શાળાઓમાં માધ્યમિક શિક્ષક તરીકે નિમણૂક માટે પાત્ર રહેશે નહીં અને અરજદારોના કોઈ વાંક વગર ઊભી થયેલી અસમંજસને ધ્યાનમાં લેતા, શું તેઓ બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગમાં ન્યાયિક રાહત માટે હકદાર નથી. એવું પણ દલીલ કરી શકાતી નથી કે જો અરજદારોને સરકારી શાળાઓમાં માધ્યમિક શિક્ષકો તરીકે નિમણૂક આપવામાં આવે તો તે જાહેર હિત વિરુદ્ધ હશે. હું સમજી શકું છું જો તેઓએ ટી.એ.ટી. પાસ જ ન કરી હોત તો કદાચ તેમની પાસે કોઈપણ રાહત મેળવવાનો કોઈ કેસ ન હોત. જો કે આજની તારીખે એકમાત્ર વાંધો એ છે કે ભલે ચુકાદાનું રાજ્ય સરકારે સૂચવ્યા મુજબ એ રીતે અર્થઘટન કરવાનું હોય કે તેઓ નિયમો હેઠળ જોગવાઈ કર્યા મુજબ ૨૦૧૪ માં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. માં ઉપસ્થિત રહ્યા ન હતા. કેસની વિશિષ્ટ હકીકતોમાં તે પોતે જ તેમની પસંદગીને

બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગમાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઘડવામાં આવેલા ૨૦૧૨ ના નિયમો વિરુદ્ધ ગણશે નહીં.

૭૪. તે ધ્યાનમાં રાખવું આવશ્યક છે કે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ આ કોર્ટની સત્તા માત્ર તે વર્ગના કેસો પૂરતી મર્યાદિત નથી જ્યાં મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન થયું હોય. તે અર્થમાં બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ વચ્ચે તફાવત છે જે સુપ્રીમ કોર્ટને એવા કિસ્સામાં હસ્તક્ષેપ કરવાની સત્તા આપે છે જ્યાં મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન થયું હોવાનો આક્ષેપ હોય અને અનુચ્છેદ ૨૨૬ જ્યાં કોર્ટ માત્ર તેવા કિસ્સામાં જ રાહત આપી શકે છે જ્યાં મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન થયું હોય પરંતુ તેવા કિસ્સાઓમાં પણ જ્યાં કોઈપણ અન્ય કારણોસર, નોંધપાત્ર ન્યાય કરવા માટે આ કોર્ટ માટે હસ્તક્ષેપ કરવો ન્યાયી અને યોગ્ય હોઈ શકે છે.

૭૫. પરિણામ સ્વરૂપ, ઉપર ઉલ્લેખિત તમામ સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને આ પિટિશનો સફળ થાય છે અને મંજૂર કરવામાં આવે છે. સામાવાળાઓને વર્ષ ૨૦૧૨ માં લેવાયેલી ટી.એ.ટી. માં અરજદારો દ્વારા મેળવેલા ગુણને ધ્યાનમાં લઈને નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. નવી પસંદગી યાદી તૈયાર થયા પછી સામાવાળાઓ વાસ્તવિક નિમણૂક સંબંધિત કાયદા અનુસાર આગળ કાર્યવાહી કરશે.

૭૭. ઉપરોક્ત હદ સુધી બંને પિટિશનોમાં નિયમ નિશ્ચિત કરવામાં આવે છે. મુખ્ય બાબતોમાં પાર પાડવામાં આવેલા હુકમના પ્રકાશમાં, સિવિલ એપિલિકેશન જો કોઈ હોય તો, તેનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(જે.બી. પારડીવાલા, ન્યાયમૂર્તિ)

ચુકાદો જાહેર થયા પછી શ્રી રોહન યાગ્નિક, વિદ્વાન એ.જી.પી. ચાર સપ્તાહના સમયગાળા માટે હુકમના અમલ પર સ્ટે આપવા માટે પ્રાર્થના કરે છે. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં આજે જાહેર કરાયેલો હુકમ બે અઠવાડિયાના સમયગાળા માટે અગાઉ પસાર કરવામાં આવેલો વચગાળાનો હુકમ બે અઠવાડિયાના સમયગાળા માટે ચાલુ રહેશે તેવી શરતે બે અઠવાડિયાના સમયગાળા માટે સ્થગિત રહેશે.

મનોજ

(જે.બી. પારડીવાલા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used

for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.